

חוּבָרָת יִא

קוֹל

תַּפְצֵפָאַל

קַרְמֶלְמִזְזָן

בִּישָׁרָאֵל וּבִתְפּוֹצֹות

תל-אביב, מאי 1974
אייר תשע"ד

תוכן העניינים - אין לה אלט

עמוד מס.

דבר המערכת - פארווארט

- על ארבעה שנפלו - י.ר., מאנוס, י. ווקמן 12 - 1
עם הספר "דרך חיים, חנוך רופל" - י.ר. 15 - 13
הסכם עם אוניברסיטת תל-אביב בדבר קרן מילבות - י.ר.... 16
הגביה לטובה "קרן המילבות ע"ש ריביל" ... 17
הלך לעולם. פנהס הראל (פינצי לMBERG) ז"ל - מ.מ. 18
פסיפס (הכלל והפרט) - ליקט - י. רובל 24 - 19

הזכרה השנתית לקדושים קרמניץ; ספרים שנכתבו ע"י יונצאי
קרמניץ; שלוש משפחות קרמניצאות באו מרוסיה להשתקע בארץ;
קיבלה פנים לאנשי קרמניץ מהויל - 28.4.73; מריא כץ - חבר
הדיםטוריוון של מכון זיצמן; משה פאך ורעיתו; מן הגולה
הפולנית אשר בלונדון (הגיש - יהושע גולברג); פרס מחקר
ע"ש שמואל שניידר ז"ל; פרוטומה של ריביל; ההרכב האישי
של ועד הארגון; אלכנדра צ'יטהג-טרסובה; אורחים חשובים
מקנדזה ומארגונטינה - 27.4.74; מר נודל ומשפחתו מארגנטינה
באו להשתקע.

- ברכות מזל טוב 25
תנחיםין ... 26

- אף מיין זיין דנע טרוף - מאנוס גאלדענבערג 31 - 27
הסכם מיטן חל איבער אוניווערטסיטט בנוגע דעם סטיפענדיע פאנד
- י.ר. 33 - 32
- די ר' יצחק בער לעוזינגן זאן סקלערשייף פרעםיעם דארפן וווערן א
פערמאגענטע אינסטיטוציון פון אלע קראמעניצער - ד. רפאפארט,
ג'יו יורק 35 - 34
- די יערליך אזכרה, 1973 - מ.ג. 36
- די קראמעניעזקייס - מ.ג. 39 - 37

הלו כו לעולם

41 - 40	פנחס הראל (פינצי לאמברג) ז"ל - מ.ג.
42	בעל אבערגשטיין ז"ל - מ.ג.
44 - 43	מנוחה פרידא פישערמאן ז"ל - מ.ג.
45	פאניה באנוואולד-גינגדעם ז"ל - מ.ג.
47 - 46	יוליאן קוזאלאווטקי - ברונה בן-נון
48	רבקה ראנפארט - מאראקוועצקי ז"ל - ד. רפפורט, נינו יורק ...
54 - 49	<u>פארשידנס</u> (דער כל און דער פרט) - י. רוכל
		ביבער - פארפאסט דורך יוצאי קראמעניז; דריי קראמעניזער משפחות געקומען פון רוסלאנד זיך באזעגן אין ישראל; משה פאק און זיין פרוי; געסט פון אמפרייק און ארבענטינע; מארא בץ - מיטבליד פון דיירקטוריום פון וויניצמאן-איינסטיטוט; פארשונגב פרעמער אויפן נאמען פון שמואל שנידער ז"ל; סקולפטור-ביוסט פון ריביל; פערטאנהלער צוזאמענשטייל פון דעם קאמיטעט; חסובע געסט פון קאנגדע און ארבענטינע - מ.ג.
55	שפונדונגטען פון אויסלאנד - יהושע גאלבערג
57 - 56	ארבענטינער אפטילוונ ...

די רעדאקסיע: מ. גאלדענבערג, י. רוכל, א. ארגן, מ. אווח-יקר, יהושע גאלבערג,
גראפייש צ'יבנונגטען - א. ארגן; אייברזעטונגטען - מ. גערשגאל.

פריז פון העפט - אין ישראל - 6 ל"י; אין אויסלאנד - \$1.5.

אדרעס פון רעדאקסיע: ארגון יוצאי קרמניץ, רח' לה גרדיה 67, תל-אביב 67221.

Willim Kagan, 6828 Juno Str., Forest Hills, N.Y. 113753, U.S.A. פארשפריעיטער אין אויסלאנד -

Marcos Katz, Ciudad de la Paz, 1465, I.D., Buenos Aires, Argentina.

לאחר הפסקה של כמעט שנה וחצי, הננו מבישים בזאת לקהן יוצאי קרמניץ בארץ ובתפוצות אמת חוברת 11 של ק.י.ק., ותקוותנו אתנו שהנתנו יאפשרו להוציאו להבא אח ק.י.ק. באורח סדר.

פתחנו חוברת זו במדור "על ארבעה שנפלו". השחתפותנו שלוחה למשפחות ולחברים. קרben דמים הוא לבניינה של מדינת ישראל. אנחנו אשר בעינינו חווינו אבדנים של 14 אלף קדושים קרמניץ, יהיה נא לנו העוז להבחין בין דם לדם, ולא ליפול ברוחנו.

האיחור בהופעת חוברת זו נגרם בחלוקת ע"י הלך הרוח שלאחר מלחמת יום הקפורים, אך גם ע"י עייפותם של העושים במלאה, באשר חברים שביכלתם לחרום לפעל זה אינם מטיים שכם, והפיגור בתשלומים - אף הוא אין בו משום עידוד. ובל האיחור הרבה מופיעות כמה ידיעות הנראות כבר כמיושנות, אך לשם רציפות כללנו אותן בחוברת. בין היתר האSTER חומר רב, אשר בחלוקת שמור איתנו בשבייל החוברת 12, וביניהם - "זכרון ביתו קרמניץ" של רות קלוב מהיפה, סקירה על ספרו של ישראל אוטיקר ז"ל "החלוץ בפולין 1932-1935", פרשת חייו ופעלו של בן עירנו פרופיסור אריה שנברג, דיוקן הפקולטה לרפואה באוניברסיטה תל-אביב, וכן סיטור חייו של יורי פיכוגביץ. החומר מארבנטינה איחד להגיון ויינחן אף הוא רק בחוברת 12.

ובזאת אנו מפנים את הקוראים לחוברת עצמה, מתוך תקווה שימצא בה עניין וכי החוברת שלאחריה תופיע בזמן הנכוון.

ה מ ע ר ב ת .

* * *

.פ.ס.

עקב היוקר של ההדפסה והמשלוח, נאלצנו להעלו שוב - ولو במקצת - את מחיר החוברת, עד ל-6 ל"י (במקום - 5 ל"י). החברים בארץ ובתו"ל, מתבקשים מאד להעביר את דמי-החוורת ללא דיחוי,ומי שחייבبعد העבר - יוסיף נא גם את החוב. גם נראה זאת בין יפה אם חברי אשר היבולת בידם, ישלמו יותר מהנ"ל, כי גם במחיר החדש צפוי גרעון.

ותודמנו מראש,

הנ"ל.

לאחר הפסקה של כמעט שנה וחצי, הננו מגישים בזאת לקהן יוצאי קרמניץ בארץ ובחפירות אוחוברת 11 של ק.י.ק., ותקוותנו אוחנו שהמתנאים יאפשרו להוציא להבא את ק.י.ק. באורח סדר.

פחנו חוברת זו במדור "על ארבעה שנפלו". השתחפותנו שלותה לשפחוה ולחברים. קרben דמים הוא לבניינה של מדינת ישראל. אונחנו אשר בעינינו חזינו אבדנם של 14 אלף קדושים קרמניץ, יהיה נא בנו העוז להבחן בין דם לדם, ולא ליפול ברוחנו.

האיחור בהופעת חוברת זו נגרם בחלוקת ע"י הלך הרוח שלאחר מלחמת יוס הכהנים, אך גם ע"י עייפותם של העושים במלאה, באשר חברים שביכלחת לחורים למפעל זה אינם מטימים שכם, והפיקוד בחשломים – אף הוא אין בו משום עידוד. ובשל האיחור הרב מופיעות כמה ידיעות הנראות כבר במישנות, אך לשם רציפות כלנו אוחן בחוברת. בינתיים ה证实 חומר רב, אשר בחלוקת שמור איתנו בשבייל החוברת 12, וביניהם – "זכרון גיטו קרמניץ" של רות קלוג מחיפה, סקירה על ספרו של ישראל אוטוקר זיל "החלוץ בפולין 1932-1935", פרשת חייו ופעלו של בן עירנו פרופסור אריה שינברג, דיקאן הפקולטה לרפואה באוניברסיטה תל-אביב, וכן סיפור חייו של יורדי פינגביץ. החומר מארגנטינה איחר להציג ויינחן אף הוא רק בחוברת 12.

ובזאת אנו מפנהים את הקוראים לחוברת עצמה, מתוך חקווה שימצא בה עניין וכי התובעת שלאחריה תופיע בזמן הנכוּן.

ה מ ע ר ב ת .

* * *

פ.ס.

עקב היוקר של ההדפסה והמשלוח, נאלכנו להעלה שוב – ولو במקצת – את מחיר החוברת, עד ל-6 ל"י (במקומן – 5 ל"י). החברים בארץ ו בחו"ל, מתבקשים מאד להעביד את דמי-החוּברת ללא דיכוי,ומי שחייב بعد העבר – יוסף נא גם את החוב. גם נראה זאת בעין יפה אם חברי אשר היכולת בידם, ישלמו יותר מהנ"ל, כי גם במחיר החדש צפוי ברעוֹן.

ותוודתנו מראש,
הנ"ל.

לאנג גאר לאנג האבן מיר אייך, סייער לאנדסלייס, דאס מאל געלאזט
ווארטן אויף דער ניינער העפט. די שטימונג אין ישראל, וואס האט זיך בעשפון נאר
יוס-כיפור, האס אונדז ניכ בעקענט דערמוטיבן זיך אפזוגעבן דער ארבייט פון
שריבין אונ רעדאבייזן. אבער דוקא אצינד האט זיך שטארק געגלווט צו טילן זיך
מיט אייך אלעמען. אונ מיר האבן מיט גרויספר אנטראגעונג פון ווילן דאס געטאן,
ニיט קוקענדיק אויף דער איזוי קליגנער צאל פון אנטיאילגעמער אין דער ארבייט
אונ אויף די ברויסט מאטעריעלע שוועריךיטן, וואס רעדווארטן אונדז ביז מיר
וועלן ארויסקרייבן די העפט פון דער דראקערוי.

אלס א טרייב-קראפט אין דעם היינזיכט האבן אונדז געדיינט די
אומאויפערליך אנטראגעס פון אונדזערע חברים, וועלכע ווארטן אומפעטום מיט
אובגעדרולד אויף דער דערמאנטער העפט. אונ דאס וויזט ארויס, איז אונדזערע
באמיהונגבען זענען זיך אומזומט.

ליידער הויבט זיך דאס מאל אין די העפט מיט דעם טראגיון קאפיקט,
אויף וועלכעס מיר וויסיקן אלע איזוי שטארק. דאס שפיגלט זיך אם דא אונ אין די
פילע בריוו פון די לאנדסלייט אונדזערע אין אויסלאנד.

דאכט זיך, איז מער ווּתְמִידְ זענען מיר אצינד פראאייניגט, אונ
מער ווּתְמִידְ זענען סיר באהוועט זוֹרֶךְ נאטאלגייע אונ אונדזערע אויבן זענען
געזענדעט צו די עלטערן אונ זיידעם אונדזערע, וועלכע לעבן אין אונדזערע
הערצער נאר. א שייכות דערצי איז דער חידוש, וואס מיר פירן ארײַן אין דער
איצטיקער העפט. דה היינו – דאס בענן יידיש צו זאמען מיט עברית אויף אייניקע
ערטער. מיר קלוייבן זיך דעם חידוש אויף וויסטר פראברידייסערן.

פון אייך, חברים, באלאנגט עס אין א ברויספר מאס איז די העפט נומער
12 זאל לאנג אויף זיך ניכ לאזן ווארטן...

מיר האטען, איז דער נומער 12 ווועט דערשיינען אין א רוהיקפער אונ
ספאנילער ערער צויט אין ישראל.

48 L. C. d. & F. 21 L. C. d.

ԱՐԿԱՆԻ յԵՒՇ ԽԸՆՎՈՇ 1951 թվ ՏԵՇ ԿՊԿՆԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

RECORDED at the N.Y.C. REC'D.

Nicolas Guel, peintre en miniature et dessinateur à la cour de l'empereur Charles VI.

E/E el PEGI Jogo, que es un.

1919-1920. The first meeting was held at the home of Mr. and Mrs. W. H. Gandy.

22254/2011

Հայոց պատմութեան աշխարհագրութեան մասին

12/12/1984 12/12/1984 12/12/1984 12/12/1984

“*Ex. p. 17, r. 11, sec. 1, 2nd p. 49/15 3/16 N/15*”

Հայոց Ազգական Հարցում ԿՊԽՆԿ

CD. 31 ENCL.

אַנְגָּלִים

בננו ואחינו יובל

בננו ואחינו הבכור יובל נולד במק' יפתח, כבן הראשון של הקבוץ, ביום 24.12.53. בסתיו 1953 עבר אחינו לקבוץ הגורשים ובו חלפו עליו שנים שנותן בן הילדים. בשלתי קיץ 1957 עבר עם המשפחה לאשקלון-אפרידר ולמד בבית הספר היסודי והחיכון, מכתה א' ועד לגמר בתה י"ב. עבר אחינו לבית זית בקיז' 1970.

התגייס לשירות חובה בצה"ל ב-6.8.69 והוצב ליחיל השירות. עבר את מסלול ההכשרה המקביל בקורס שריון ולאחר מכן שרת מעלה משנחים כמדריך ומפקד בקורס מפקדי טנקים, בביה"ס לשריון, בחפקידי מפקד מחלקה, טגן מפקד פלוגה ומפקד פלוגה. הדריך והכשיר 7 מזודרים של מפקדי-טנקים. בשנה האחרונה שרת קצין קבע.

עמד להשתחרר משירות סדיר ביום פרוץ המלחמה, ב-6.10.73, ולהתחיל בלימודים באוניברסיטה העברית בירושלים, בפקולטה למדעי החברה. נקרא בצהרי יום הבכורים למפקחת גייגות השירות והוצב לחפקידי האחرون. ירד עם פלוגתו לסיני, במסגרת אוגדה שריון.

ביום ד', 10.10.73, י"ד מזרחי חללייד, נפל במערכה בסיני, בצהרי היום, בהפקידי כמפקד פלוגה טנקים, אל מול עלה טואץ, ב-7 ק"מ צפונה-מזרחית לגדר פירדאך. נטמן בבית-הקדבות הצבאי הארעי בresher הנגב ביום שני 12.10.73.

היה יובל ואיננו עוד. לנו נוחרו רק הזיכרונות.

★ ★ ★

הצעיר והאהוב

דוד, אנו כותבים עלייך, ולא כפי שהיינו רגילים ורוצים – אליך.

כמה גדור המרחק, כמה עצוב הדבר,

נולדה ב-25 בספטמבר 1950. אחרי 23 שנה וחודש אחד, ב-17 באוקטובר, הרג אותו מארב מצרי בהיווך פצוע, ללא יכולת להшиб מלוחמה.

– הלכט למלחמה. לאט, לבוש נקי ויפה, עם התיכון הרגיל שלו. כתבה לאם, "אצלי הכל בסדר, אל מדאבי" – אבל הוספה גם: "אל חתבי אני, זה לא יגיע אליו" – – – – – אל חרافي, הכל בסדר, הכל בסדר".

אבל האמת המרה שכח יגורנו מפני באה והפכה לטרגדיה משפחית.

כמה עצוב שלא נוכל לראות אוחז ולםוע אח דעתן האיכון על הטוב והיפה שביקיבו ובחיי השיתוף.

זכור אותו – כפי שהיה, וזה הזכרון הנפלא ביותר מהאהוב.

על מיכאל שאיננו עוד

קשה להורים להספיד את בנים שנלקח מהם - בחתוף, בסערת המלחמה - ויהיו חזקים כפלדה. הרי טרם הרגלנו למחשבה שהוא איננו עוד אימנו. הרי חיוכו עוד מלאוה אותנו ביום ובלילה.

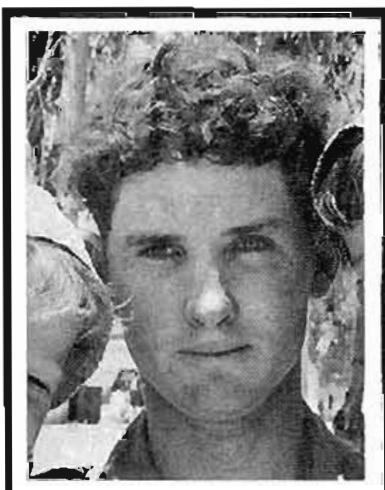
מיכאל - אשר טרם מלאו לו עשרים וחמש אביבים - נולד במקה והתחנך בכל מוסדות החינוך שלנו עד גמר בית הספר, כמעט לא יצא מהמקה. היה איש קיבוץ ללא פשרות, ספורט באישיותו ב'אהבת לרעך כמוך'. היה פוגש כל אחד במת査וק יפה. בברכתם שלום. מסור לעובדתו ללא גבול ונכוון תמיד לעזרה לחבריהם בעבודה, בן מסור להורים ולקרוביים. לא זמן בנה קן משפחתי, לא אהמו ולדאגו לרعيיתו ולבנותיו לא היה גבול.

חכניתם רבות עוד היו לו להגשה ובכל זה נפסק כחטף מבלי שנדע איך מקום קבורתו ובלי שייהי לנו מקום להחיחד עם זכרו.

המשפחה .

★★ ★ ★

בלי אבינועם...

הכרתי את אבינועם בהיווי מחנץ קבוצת "הומר" בஸך שלוש שנים. בפרק זמן זה הוא הפרק MILF מגדל לעם צעיר. הוא היה באמת צער מואוד, אף בחגיגיסחו לzechiel, בן פחוח, נעים ליליכות.

היה טוב-לב במיוחד, ותמיד מוכן לעזרה לזולות. רגש מואוד לרגשות הזולות, לסוכב אוthon בכלל ובוגר רגש ליחס כלפיו. היה מעורב בנעשה בתבריה, משחח בפעילות, לוקח חלק לעחים קרובות בשיחות ובדיונים, אוהב להביע דעתו. אני זוכר אותו תמיד במת査וק על פניו, היה זה היוך מיוחד רק לו - חמימים, פתוח וمبויש קמעה, כמו מהسس, כמו חסר-בצחון... אני גם זוכר את הבעה הנעלבה, במובואה - כאשר חש שפוגעים בו, או כאשר נקלע למצב לא ברור. ואולם, חמיר אפשר היה לגשת אליו, לדבר על ליבו, ושוב היה שמח ולבו טוב עליו.

- - -

הנה כתבתי קצת על אבינועם, אך אולי לא אמרתי כלום, כי הلن לעולמוulum עחים רגשות אנושיים ויפים - עולם של אפשרויות בלומות שלא מומשו, עולם נחמד וחייב - ושםו - אבינועם.

אהוד לך. (מעגן מיכאל, 25.2.74)

נשארים לבנו אהבה כלפיו ומרירות על הגורל האכזר...

★★ ★ ★

מיט א טיפן ווינטיק אין הארצן ברענגן מיר דא די לויטערע בעשטלטן פון די בעפאלענע אין דער יומ ביפור מלחה, קינדער אוֹן אײַיניקלער פון אונדזער לאנדסלייט. צוזאמן מיט אלע קראמעניזער, באשר הם שם, באטיליליקן מיר זיך אין דעם ברויסן צער פון זיינערר משפחות לדורותיהן.

פאר אונדזער אויגן שטייען אוֹיך די זיידעס אוֹן עלטער-זידעס זיינער, די וועלכע מיר האבן אָזֶוי גוט בעקענט אוֹן בעדענפֿען זי. ווי א שיכין אין דער טונקעלער ברויקייט פון זיינער חול האט אָרוּיסגעלויבטן די שבתדריקיט פון זיינער חלום וועגן ציון אוֹן גאולה.

מיר הערדן זי בפטענדיקע רחמים בא גאט אין זכות פון עקדה יצחק. אוֹן אט זענען זיינער אײַיניקלער אוֹן אָוּר-אַיִיניקלער בעבראכט געווארן צו דער עקדה. אבער דאם מאָל האט דער מלאר ניט באזיטיקט דעם חלֻך.

פִּיר זָעַנְעָן זִיִּי:

יְוָבֵל דָעֵר זָוֵן פָּוֹן אַלְדָּד אוֹן חַסִּידָה אַבְּיַדָּר (רֹוכֶּל) יִצְחָק רֹוכֶּלֶס עַלְטַסְטָר אַיִינִיקֶל.

די משפחה פון שפרינצע אוֹן יהושע (שייע) רוכל זיל, די עלטערן פון יצחק, ייבדל לחיים, האט אין דעם הייף, וואט האט זיך בעטוליעט צו דעם אלטן פארק פון פוילישן לייצאום באויזען מיט דער ברעסטער אוּסבעהאלטנקיט אוייפ- צוּהאלטן אין אַמְּשָׁע אַרְצָ-יִשְׂרָאֵל אַטְמָסְפָּרָע, וואו עס האט געהרטט די עבראישי שפראָך אוֹן דער גייסט פון חלוציות אוֹיף יעדן טרייט אוֹן שריט. פון צוּוִישָׁן זיִי קומען אַרוֹיס - אַ-טִּילְפָּן די גְּרִינְדָּרְפָּן "הַחֲלוֹץ" אוֹן קראמעניז אַוְן די ערשט עולמים קיין אַרְצָ-יִשְׂרָאֵל, וואוּהוּן עס אַיז נאכער עולה געווען דיGANCA פִּיל צוּוִיגִיקע משפחה זיינער מיט שפרינצען אוֹן שייען בראש. זיִי זענען די אַיִינְצִיקע עלטער- זיידעס פון די בעפאלענע אָוּר-אַיִינִיקֶל, וואט האבן זוכה געווען צו קבר יִשְׂרָאֵל אַין אַרְצָ יִשְׂרָאֵל.

יובל'ס עלטערן שרייבן אונדז:

... אונדזער זוֹן אוֹן עלטערר ברודער, איז געבויירן געוווארן אין קיבוץ יפתח (איין בליל העליון) איין יאר 1950. ער איז געוווען דער ערשליניג פון אט דעם, דאן גאר יונגען קיבוץ. מיט דריי יאר שפטער איז ער מיט אונדז איבערגעפערן איין קיבוץ הבושרים (אויך איין בליל) דארט זענען פאריבער זיין קינדר-גארטן יארן. איין יאר 1957 האט די גאנצע משפחא אונדזער זיך באזעט אין אשקלוז-אפרידר, וואו יובל האט גענדייקט די פאלקס אוֹן מיטעל שלן. אוֹן איין איר 1970 זענען מיר אריבער איין אונדזער באשטנדיקן וואוינארט אין מושב בית-זיח לעבן ירושלים.

יובל האט אנגעהויבן זיין מיליטר דינסט איין יאר 1969 אוֹן איז בעשיקט געוווארן איין פאנצער מיליטר. ער איז דארט דורךגבאן די אוֹיסולונג פון טאנקן אפיקער. אוֹן נאכער האט ער אין משך פון מער ווי צוּווִיַּי יאר געדינט אלס אינסטראקטר אוֹן קמאנדיר פון א קורס פאר טאנקן קמאנדירן פון פארשיידען ראנגען. ער האט פאר דער צייט באויזן ארויסצולאָזן 7 ציקלען פון א澤לכע אפיקערן.

יובל האט בעזאלט באפריעט וווען פון דינסט איין טאג פון מלחה אוֹיסברוז. ער האט באדרופט חיכך נאכדעס אנהויבן שטודירן איין ירושלים ער אוֹויעוּרסיטאט. מיטאג-צייט יומ ביפור איז ער גערופן געוווארן איין שטאָב פול פאנצער מיליטר, וואו ער האט באקומען זיין לעצט אוייפגאב. ער האט אראָבעמארשירט בראש פון זיין טאנקן קמאָנְגִּישׁ קיין סיני, אלס חלק פון א טאנקן דיוויזיַּי.

מייסזאָך דעם צענטען אוקטובר 1973, ערב סוכות חל'יך, האט ער אין שפייך פון זיין טאנקן בעפירות א בייטערן קאמפ קעגן די מצרייש כוחות איין מזרח זייט פון סועץ-קאָנאָל. א רקעט, וואט האט געטראָפַן זיין טאנק, פון וועלכּן ער האט אנגעפֿירט מיטן שלאָכְט, האט אים אוֹן דעם שאפער פון טאנק בעהרגעט אוּיפַן פלאָז. די איבעריקע זעלנער פון דער מאָנשאָפט זענען שוווער פארוּוּונְדַּעַט געוווארן. יובל איז באָגראָבן געוווארן אוּיפַן ציאָויליקן מיליטערישן ביה עליין איין קבוץ משמר הנגב.

דוד קיטאי אין בעווען א חבר אין קיבוץ גבעת-ברנר.

צוזאמן מיט זיין פاطעד ברשות און משפהה. גרשון איז ערלה בעווען אנהויב דרייסיקער יארך. זיינע עטערן אברהム און בתיה עיל האבן בעהאט קליט פון אייזן צוישן די אייזן קליטן קעגן "סאבר". די קליט האט נאר באלאנט צו ר' יוסי קיטאי, גרשונס זידיעע, א ייד ווואט האט אוזאמען מיט דער בארד און פיאות געטראגן אויף זיך דעם כפול-שפונחדיין ער פון פרנזה, חורה ומכווה און מעשים-טוביים.

דוד איז ווערט בעווען זיין עטעד זיידן, ווי מיר וועלן דע זען. ער איז בעבורן בעווארן אין יאר 1950. דעם 17ן אוקטובר 1973 איז ער אריאנגבפאַלן אין א מצרישער לויערונג, ווען ער איז שוין בעווען פארווארנדעט פון א פירערדיין קאמפ, און דארט האט ער געפונען זיין טויט.

דרי בראודער האט דוד געלאָזט נאר זיך. אט איז אן אויסשניט פון הספֿד ארטיקל, ווואס זיַי האבן וועגן אים געשריבן אין דער העפט, וועלכט איז דירך זיין קיבוץ בעוידמאָט בעווארן די זיבּן, בעפאלענע אין דער יומּ כיפור מלחהה, זין.

"דער יונגסטער און בעלייבסטער"

"... דוד, מיר שרייבן וועגן דיר ניט ווי מיר זענען בעזואוינט בעווען דאס טאן בשעה מיר פלעגן שרייבן צו דיר. ביזט בעוואָן צו דער מלחהה, רואיק און פאמעליך, אַנגעטאָן רײַין או שיקן מיט דיין בעווענלייכן שמיכבל אויף די ליפּן. האט געשריבען דער מאמען - בא מיר איז אלעט אין אַרדנוֹנג - די האט אבער צוגעבעבן: - שרייב ניט צו מיר. סּוועט צו מיר ניט אַנקומען... אבער זאָרג ניט, אלעט איז אין אַרדנוֹנג, אלעט -

אבער די שרעקליכע זאָך, פֿאָר וועלכער מיר האבן אַזוי מורה בעהאט, האט אונדז געטראָפּן און איז פֿאָרוויאָנדְלַט בעווארן אין אַפְּאַמְּלִיעָן טראָגעֶדיַע.

דוד האט מיט זיך פֿאָרגעשטעל דער דוד ההמשך פון קיבוץ.

ער איז בעווען דער יונגסטער און בעלייבסטער צוישן די בראודער

אונדזערע. זיין ברײיטער אוֹן גוֹט-מוֹטִיקָעַ שְׁמִיכָּלַה האָט האַרְמָאָנוֹיזִירָט
מיַט זֵין באַשְׁטָעַנְדִּיקָן אָפְטִימִיזָם.

אוֹן ווֹי טְרוֹיְיעָרִיךְ אֵיזֶה דָּםֶס, ווֹאָס מִיר ווּוּלְזֶן מַעֲרָבָּן קָעָנָעָן הַעֲרָן
דיַיַּן אַיְבָּעַרְצִיְּיגְּבָּטָּע מִינְגָּנוּבָּו ווּפָגָּן דָּעַם גּוֹטָן אוֹן שְׁעָנָעָם, ווֹאָס עַס
שְׁפָעַלְתָּ מַיַּט זִיךְּ פָּאָר דָּמֶס בְּשַׂחַטְוָחְדִּיקָּעַ לְעַבְּן אֵין קִיבּוֹז.

מִיר ווּוּלְזֶן דִּיךְ גַּעֲדָעָנָקָן ווֹי דָו בִּיאָזֶט גַּעַוּעַן, אוֹן דָּמֶס אֵיזֶה דָעַר
בְּעַטְפָּעָר אַיִינְדָּעָנָק נָאָךְ דִּיךְ.

דיַ בְּרוֹזָעָר.

מִיכָּאֵל סִימְשָׁוֹק. דָעַר זָוָן פּוֹן מְשָׁה אוֹן עַטְרָה (קְרִיְינָעַ בְּעַרְגָּעָר) פּוֹן קִיבּוֹץ גַּבְעַת-בְּרָנְגָּר.

דָעַר זִיְידָעַ זִיְינָעָר לִיְזָעָר בְּעַרְגָּעָר, ווּוּלְכָעָר הָאָט גַּעַהָאָט אָסְקָלָאָד פּוֹן
הַאלָּץ אֵין שָׁוֹל-הַוִּיףְּ, הָאָט גַּעַהָעָרָט צֹו דִי יִידָּן אֵין קְרֻעְמָעְנִיךְ, בָּא ווּוּלְכָעָר יִידְרִישָׁ-
קִיְּיט אֹן צִיוֹנִיזָם, זָעָנָעָן גַּעַוּעַן עַנְבָּגָּן גַּעַבְּוָנָדָן. זִיךְּ זָעָנָעָן גַּעַוּעַן דָוְרְכְּגָעְזָאָפָּט
מַיַּט דָעַם הַשְּׁכָלָה גַּיִיסָט, ווֹאָס הָאָט אֶזְזִיְּ באַיִינְפָּלוֹסָט, זִיְינָעָר צִיְּיט, דִי יְוָנְגָעַלְיִיט
אֵין קְרֻעְמָעְנִיךְ, לִיְזָעָר גַּוְשָׁהָאָרְצִיקָּעַ פְּרוּוִי, אִיטָעַ בְּעַרְגָּעָר, הָאָט גַּעַשְׁמָט מַיַּט אֵיר
גַּאֲסָט-פְּרִיְינְדָלִיכְקִיָּט. זִיְיעָרָה הוֹיזָ, הָאָרָט בָּאָמָטָרָטוֹאָר פּוֹן דָעַר שִׁירָאָקָעָ גָּאָס,
אָקָעָנָן דָעַר גְּרוֹיְסָפָר שָׁוֹל, אֵיזֶה שְׁטָפָנְדִּיקָּעַ גַּעַוּעַן הַאָפָּן פָּאָר יְעַדְעָנָן אַיִינָעָם. דִי קִינְדָעָר
זִיְיעָרָעָ זָעָנָעָן דָעַרְצְוִיְגָן גַּעַוּוֹאָרָן אֵין זִיְיעָרָעָ לְלַטְעָרָנָס גַּיִיסָט אֹן זָעָנָעָן גַּעַוּעַן
זִיְיעָרָעָ אַקְסִיּוֹ אֵין דָעַר חַלּוֹצִישָׁר יְוָנְגָד בָּאָזְוּבָוּנָבָּאָר אֵין שְׁטָאָט. זִיךְּ זִיְינָעָן אַלְעָ
בְּשַׁעַחְוָוָה עַולָּה גַּעַוּזָעָן קִיְּין אַרְצָ יִשְׂרָאֵל.

לִיְזָעָר בְּעַרְגָּעָר עַיְהָ אֵיזֶה גַּעַשְׁטָאָרָבָּן אֵין קְרֻעְמָעְנִיךְ פָּאָר דָעַר ווּוּלְטָלָטָלָט
הַאָבָּן בָּאָזְוּזָן בָּאָלָד נָאָךְ זֵין זִיְינָטָ טַוִּיטָ אַרְוִיְסְצָוּנָעָמָעָן אִיטָעָן קִיְּין אַרְצָ יִשְׂרָאֵל. אוֹן
צָוְרִיק מַיַּט אַיִינְגִּיקָּעַ יְאָרָ אֵיזֶה זִיךְּ גַּעַשְׁטָאָרָבָּן אֵין סִיפָּעָר לְלַטְעָר.

"על מיכאל שאיננו עוד" שרייבן זיין עטערן, ערחה און משה:

"שוער איז עטערן, און זאלן זי זיין טארקער פון אייזן אפילו, מספיר צו זיין זיעדר זונ, וואס איז איזוי פלוצעם פון זי אייך אייביך אוועק-בערויבט בעוואָרַן. מיר האבן זיך נאָך ביז היינט נישט צוּגְעָוָוָוִינַס צום בעדאנק, אָז עָר אַיז שווין מער ניטה מיט אונדץ. זיין שמיכל באַבלַַיט אונדץ באַטַַָב אָוָן באַנַַָכְט.

מייכאל, וועלכער איז נאָך ניט אלט געווען פולע 29 יאָר, אין גַּפְּבוֹרֶן בעוואָרַן איֶן קַיְבּוֹץ אַיְן אִים האָט עָר זיך דַּפְּרַצְוִיבֵן בַּיּוֹם דָּעַר עַנְדָּע פָּוָן מִטְּלַשׁ. עָר אַיז גַּעֲוֹעַן. אָן הַהְלָקְבּוֹתְדִּיקָּעָר חַסִּיד פָּוָן קַיְבּוֹץ. עָר אַיז גַּעֲוֹעַן דַּוְרְכְּגַעַזְאָפְּט מִיטְן גַּעַפְּיל פָּוָן "וְאַהֲבָת לְרַעַע כְּמוֹךְ". עָר פְּלַעַגְט יַעֲדָעָן אַיְינָעָם באַגְּבָּגְעָן מִיט אָ ברִיטַּן "שְׁלוֹם" אָוָן גַּעֲוֹעַן אַיבְּרָגְעָבָן מִיט לִיְבָּכ אָוָן לְעָבָן דָּעַר אַרְבִּיט זַיְינָעָר אַיְן דָּעַר פְּרוֹכְטַּפְּן פְּלָאנְטָאָזִיעָ פָּוָן קַיְבּוֹץ.

עָר אַיז שְׂטָעַנִּיק גְּרִיטַּס בעוואָען צוֹ הַעֲלָפְּן דִּי חְבָּרִים באַ זַּיְינָר אַרְבִּיט, גַּעֲוֹעַן טַאָרָק אַיבְּרָגְעָבָן צוֹ זַיְינָעָר עטערן אָוָן קְרוּבִּים. זַיְינָן לִיבָּעָ אָוָן זָאָר פָּאָר זַיְינָן פְּרוֹוי אָוָן טַעַכְטָעָרָלָאָר האָבָן נִיט גַּעַהְאָט קִיְּינָן גַּרְעָנִיאַץ.

מייכאל האָט זיך אַדוֹמְבָּטְרָאָגָן מִיט פִּיל פְּלַעַנְעָר, וועלכער עָר האָט גַּעַהְאָפְּט אַיְנָגִיבְּן פָּאָרוּוִירְקְּלִיבְּן. אָוָן דָּאָם אַלְעָם אַיז אַזְוִי פְּלַזְצִים אַיבְּרָגְעָרִיסְן בעוואָרַן. מיר וּוְיִסְן אַפְּילָו נִיט וּוְאוֹ עָר אַיז באַגְּרָאָבָן אָוָן האָבָן נִיט דִּי מַעְלִיבְּקִים זיך מַחְיִיחָד זַיְינָן מִיט אַיְך זַיְינָן קְבָּרָה".

מייכאל'ס ברודער, לייזער (נאָך זַיְינָן זַיְינָן) האָט אַיְנָמִיטַּן די שְׁלָאָכְטָעָן באָם סְוּעַץ דָּעַרְהָאָלָטָן די יִדְיָוָה זַוְּגָן זַיְינָן בְּרוֹדְדָר מִיכָּאָלָס טוֹיט. אָוָן האָט וּוְואָמָעָר עָר שְׁרִיְּבָּט צַוְּוִישָׁן אַנְדָּרְעָאֵין זַיְינָן אוּסְגָּעָטְרָאָכָּטָן בְּרִיוּו צוֹ מִיכָּאָלָן נאָך זַיְינָן-טוֹזִיָּט. "... זַוְּגָן סְהָבָן זַיְיכָן אַנְגָּהָהִיבָּן די שִׁיסְפְּרִיָּעָן אָוָן די ערְשָׁטָא אַרְאָבִישָׁע גַּעַפְּאַנְגָּעָנָעָ צַעְנָעָן אַרְזִים מִיט אוּפְּגָעָהוּ יַבְּעָנָעָ העַנְטָ, האָט זַיְיכָן מִיר אוּסְגָּעָוּזָן, אָז דָא אַיז די בְּסַטְּפָע גַּעַלְגָּעָנָהִים צוֹ נַעֲמָעָ נַקְמָה פָּאָר דִּיר, אַבְּעָר וּוְעָן זַיְיכָן זַיְיכָן זַיְיכָן דָּעַרְנָעָדָט אָוָן אַיךְ האָבָן אַרְיִינְגְּוָעָקָוּט אַיְן זַיְינָר פְּנִימָעָ, האָט באָ מִיר אָ בְּלִיז גַּעַטָּאָן אָ מַשְׁבָּהָ, אָז אוּיר זַיְיכָן האָבָן קִינְדָּעָר אָוָן משְׁפָחוֹת... כְּהָאָבָן דָּאָן גַּעַגְבָּן אָ בְּאָפְּעָל נִיט שִׁיסְן אָוָן זַאָרָבָן פָּאָר זַיְינָר פָּאָרוּוּוּנְדָעָטָע. אַיךְ בֵּין זַיְיכָרָ, דָּאָם אוּיר די, מִיקִי (מייכאל), וּוְאלְסָט גַּעַטָּאָן דָּאָמְזָעְלָבָע...".
יא נִיט פְּאַרְשָׁעָטָה האָבָן דָּעָם זַיְינָן לִיְזָעָר זַיְינָעָ אַיְינְקָלָעָר.

אַבִּינּוּעַם, אֵיז דער זוֹן פֿוֹן אַברָהָם מַארְדִּישׁ, קִיבּוֹץ "יִד מַרְדְּכַי"

אַברָהָם, פָּאַטָּעַר, לִיְיַבּוֹשׁ מִיטּ זִיִּינַע בְּרוֹדָעֶר זַעֲנַעַן, זִיִּינַעַר צִיִּיטַ, בְּעוּוֹעַן בְּאַשְׁפַּטְיַגַּט אֵין דַעַם גְּרוֹיסַן, אַפְּטָאוּוּ גְּאַלְאַנְטָעַרְיִי בְּעַשְׁפַּטְיַגַּט פֿוֹן יַעֲנַקְלַ מַארְדִּישׁ. רַ, יַעֲנַקְלַ מַארְדִּישׁ הַאַט זִיךְרַ בְּעַרְעַבְנַט צַוְּיַשְׁן דַי בְּרוּסְעַרְעַ בְּבִירִים פֿוֹן שְׂטָאַט, וּוֹאָסַ הַאַבְּן גַּעַהַאַט אַ וּוֹאַבְּיַקְעַ דַעַה אֵין קַהְלִישַׁע עַנְיִינִים.

דַי עַרְשַׁטְעַ וּוּעַלְטַ מְלַחְמַה אָוּן דַעַר בְּיַרְגַּעַר קְרִיבַגְ הַאַבְּן אִם רְאוּיְנִירַט, פֿוֹנְקַט וּוֹיַ דַעַם בְּרוּסְטַן טַיְילַ פֿוֹן דַי פְּאַר-מְלַחְמַה בְּבִירִים, נִיְיעַ בְּבִירִים זַעֲנַעַן אֹוִיךְ זִיִּיעַר אַרְט אֹוִיפְגַּשְׁתָּאַגְּעַן. נַאֲבָן טַוִּיטַ פֿוֹן פָּאַטָּעַר אֵיז לִיְיַבּוֹשׁ אֹוִיסְגַּעַקְוּמַעַן צַוְּ פִּירַן אַ שְׂוּעַרְן קַאמְפַ פְּאַר עַקְוִיסְטַעַן. עַר הַאַט אַבְּעַר אַנְזַן דַי אַזְוִי שְׂוּעַרְעַ אָוְמְשַׁטְעַנְדַן בָּאוּוִיְזַן צַוְּ דֻּעַרְצִיעַן זִיִּינַע קִינְדַעַר, אַזְוִי וּוֹיַ מִיר זַעַעַן זִיְיַ אַזְיַנְדַן: אַבְּרָהָמַן אֵין קִיבּוֹץ יִד-מַרְדְּכַי, שְׁלוֹסַן אֵין קִיבּוֹץ אַפְּקַ אָוּן חַיִים אֵין בּוּפְנָאָס- אַיְירַעַם. עַנְעַרְגִּישַׁע, גְּרִיַּיטַ זִיךְרַ צַוְּ פְּאַרְמַעַטְטַן מִיטּ דַי אַנְגַּטְרַאַפְּעַנְעַ שְׂוּעַרְיִקְיַיְטַן, זִיְעַנְדִּיקַ אַבְּעַרְגַּעַבְעַבְעַן בִּיז גָּאַר צַוְּ זִיְעַרְעַ מְשַׁחְוֹת, פְּאַרְמַאְגַּן זִיְיַ אַזְיַדַן אַ שְׂטָאַרְקַן גַּעַפְיַילַ פְּאַר בְּעַזְעַלְשָׁאַפְטְּלִיכַע עַנְיִינִים.

אַבִּינּוּעַם אֵיז בְּעַכְוִירַן גְּעוּוֹאָרַן אֵין דַעַם אַזְוִי בָּאוּזְטַן, הַעֲרָאִישַׁן קִיבּוֹץ יִד-מַרְדְּכַי, פֿוֹן וּוּלְבַן זִיְיַן פָּאַטָּעַר אַבְּרָהָם אֵיז בְּעוּוֹעַן אַיְינַעַר פֿוֹן דַי גְּרִינְדַעַר.

אַט וּוֹאָס עַמְ דֻּעַרְצִילַט וּוּבְעַן אַבִּינּוּעַמְעַן זִיְיַן לְעַרְעַר אָוּן דֻּעַרְצִיעַר
פֿוֹן 21טַן קְלָאָס, צַוְּיַשְׁן פִּילַ אַנְדְּעַרְעַס:

... עַר אֵיז בְּעוּוֹעַן אֹוִיסְפְּרַגְעַוּוִיְינְלִיךְ גּוֹטְ-הַאֲרַצִּיקַ, גְּרִיַּיטַ צַוְּ קְוִמְעַן יַעֲדַעַרְן צַוְּ הַילְּךְ, שְׂטָאַרְקַ פִּילְבָּאָרַ צַוְּ דַי בְּעַפְיַילַן פֿוֹן אַנְדְּעַרְעַ, אַבְּעַר אַזְיַדַן פִּילְבָּאָר בְּנוּגְעַ זִיךְרַ, עַר הַאַט גַּעַהַאַט אַ בְּרוֹיסַן אַיְגְּטַעְרַעְם אֵין אלְעַמְעַן, וּוֹאָס סְטוֹטַ זִיךְרַ אֵין דַעַר בְּעַזְעַלְשָׁאַפְטַ פֿוֹן קִיבּוֹץ, נַעֲמַנְדִּיקַ אַנְטִיוֹן אַנְטִילַ אֵין אלְעַ אַיְרַע אַונְטַעַר- גַּעַמְוֹנְגַּעַן, אָוּן דִּיסְקוֹסִיעַס... בְּגַעַדְעַנְךְ אַיְם שְׂטַעַנְדִּיקַ מִיטּ זִיךְרַ בָּאוּזְנְדַעַרְן שְׁמַיְיכַל, אַזְאָ אַפְּנַהֲאֲרַצִּיקַס אָוּן נַאיְוּ... .

... הַלְּךְ לְעוֹלָמוֹ אַ יְוָגָעַנְטָלִיכְעַר, פּוֹלְ מִיטּ שִׁיְינַע, מַעֲנַטְשָׁלִיכַע בְּעַפְיַילַן, אָוּן מִיטּ אֵין אַ וּוּלְטַ פֿוֹן מַעֲבַלְיכְּקִיְטַן, וּוֹאָס זִיְינְעַן נִיטַ פְּאַרְוּוִירְקְלִיכַט גְּעוּוֹאָרַן..."...

און האט זונאָס עס שְׂרִיבֶּס ווועגן אַבִּינּוּס דער קַמְּמָנְדֵּר פֿוֹן זִין אַיִּינְהִיֶּט צו
די פֿלְטֶרֶן זִיןְגַּס, צְוּוִישָׁן אַנְדְּרָעָס:

"אייעדר זונ אַבִּינּוּס זַיְל האט גַּעֲדִינְשָׁ אלָס קַמְּמָנְדֵּר פֿוֹן אַיִּין
געַפְּאַנְצָעַרְטָעָר אַיְנְפָאַנְטָרְעִיָּ אַיִּינְהִיֶּט. וווען זִין אַמְּתִיְילְוָנְג אַיִּין
צּוּקְלָאָפָּט גַּעֲוָוָארָן, האט אַבִּינּוּס זִיךְ פְּרִיאַיוּוְילִיק אַנְגְּבָגְבָּן אַיִּין
אַפְּרָאַשְׁוָטָן אַפְּטִילְוָנְג. וווען אַט די אַפְּטִילְוָנְג האט זִיךְ דָּוְרְכָּ
בְּפְרִיסְן אַוְיִף דָּעַר צְוּוִיְיטָעָר זִיְּסָ פֿוֹן קַאנְאָל אַיִּין אַוְיִף אַיִּם
אַרוּיְפְּגָעַלְעָגָט גַּעֲוָוָארָן די מְטוּכָּעָנָע אַוְיְפְּגָאָבָּע אַפְּצָוְרִיְגִּינִּיקָּן פֿוֹן
שָׁוֹנָא די באָוָאָסְטָע קַאַזְאַרְמָעָן זִיְּעָרָע "אַבְּוֹ סְוֹלְטָן".

אין פְּאַרְלִיְּיָפָּט פֿוֹן בְּלוֹטִיקָּן שְׁלָאָכָּט, זונאָס האט זִיךְ פֿוֹנָאַנְדְּרָבָּעָלְאַקְעָרָט
בְּשָׁעָה מְפָשָׁה, אַיִּז דָּעַר בעַפְּאַנְצָעַרְטָעָר ווְאַגָּן, דָּעַר נְגַמְּשָׁ, אַיִּין ווּעַלְכָּן
אַבִּינּוּס האט בעַקְעַמְפָּט, גַּעֲרָאָפָּן גַּעֲוָוָארָן אַיִּין פָּר אַיִּז דָּעַרְהָגָט גַּעֲוָוָארָן
אַבִּינּוּס האט גַּעֲדִינְשָׁ אלָס בְּיִשְׁפְּטִיל פֿוֹן פְּלִיּוֹסִיקִיִּט, אַרְנְטְּלִיכְקִיִּט
און לִיבָּע צוֹ נְאֻגְּסָטָפָּ. נִיס אַיִּין פְּאַרְוּוָאַוְנְדָעָטָן האט עַר אַרְוִיְסְגָּעָרָאַטְוּוּעָ
פֿוֹן פְּיִיעָר. זִין דְּרִיְסְטִיקִיִּט אוֹן צְוּבָּעָבוֹנְדָנְקִיִּט צָוָם צִיל זְעַנְעָן
אלְפָמָעָן באָוְרוּסְט...".

נאָך נִיס קִין צְוּוֹאַנְצִיךְ יָאָר אַיִּז אַבִּינּוּס אלָס בְּעוּוּן וווען עַר אַיִּז
פְּאוֹשְׁנִיסְט גַּעֲוָוָארָן.

זו די זיעדעם פון די קדושים (די וואט לעבן אוֹן די וואט צענען אוֹתִין עולם האמת).

זו איז מײַגע טײַיערעד קראטערניצער זיעדעם פון די בעפֿאלעגע קינדרער שרייב איך די ווערטער. נײַין, כהאָב ניט קײַין ווערטער איזיך צו אַרייסטן... מײַין הארץ בלוטיקס צו זאמען מיט איזיך אוֹיף דעם ברויסן אַומְגָלִיך.

אלס אַזיעד וווײַים איך פון די אלע שווערטיקייסן אוֹן מטאָערנישן, וואָס מַגִּיס דורך ביז מען דערלעבע צו צעען דערוֹאָקסענע אַיִינִיכְלָעַךְ, פון וועלכע מהאָפָּש צו צעען יידישן נחת אוֹן דאס פֿאָרֶזְעָצְוָנְגָּן פון דורהָות. אוֹן מיטאָמָּל צענען פֿאָרֶשׁוֹוִינְדָּן די אלע האָפָּעָנוֹנוֹן. וועָר קעָן דעָן צוּצָעָן דעם צער פון דעם זִיִּידָן, וועָן ער באָזְיִינְסָט דעם טוֹיס פון זִיִּין זִיס אוֹן גַּעֲרָאָן אַיִינִיכְלָן? זִיִּינְסָט צעָר פון טאטָעָמָּאָפָּן קִינְדָּר.

וועָן משה רבנו ע"ה האָט גַּעֲנָפְפָעָרָט פֿרָעהָן אוֹיף זִיִּין פֿרָאגָע:

"מי זמי הַוּלְכִּים" – האָט ער גַּעֲזָאנְט "בְּנֵוֹרִינוֹ וּבְזָקְנִינוֹ גַּלְּרָא".

עם ציט זיך אַפָּאָדָעָם פֿוֹנְסָט זִיִּידָן דורך די טאטָעָמָּאָפָּן צוֹם גַּעֲלִיבָסָן אַיִינִיכְלָסָה הארץ אוֹן די לִיבָּעָ פון אַיִינִיכְלָ פֿילָט דער זִיִּידָע אוֹיף שְׂרִיסָט אוֹן סְרִיסָט.

אוֹנְדְּצָעָרָעָה חַכְמִים ע"ה זָאָבָן – כל המקיִים נְפָשָׁ אַחַת מִשְׁרָאֵל בְּאַיְלוֹן קִים עַולְםָ מְלָא – אוֹן דָּעָרוֹם ווּיִינְסָט דָּעָר זִיִּידָע נְאַכְמָעָר, ווּיְיִלְלָ ער זַעַט אַז סְאַיִזְאַיְזָ אַמְגָעְקוּמָעָן אַיְדִּישָׁרְדָּר – "דָּוָר הַוּלָּךְ וָדָּוָר בָּאָ", וּוּרְטָ בעַזָּאָט. ווּי שְׁרָעְקָלִיךְ אַיְן אַבָּעָד צו צעָעָן דעם "דָּוָר הַגְּלָאָךְ", אַיְדִּיעָ ער באָזְיִינְסָט נָאָךְ נִיסְתָּ צו לאָזָן נָאָךְ זִיךְ דעם "דָּוָר בָּאָ".

מיט איזיך צוּזָמָעָן באָזְיִינְסָט איך די בעפֿאלעגע טײַיעָרָע יִדְיִישָׁ קִינְדָּר, באַלְדָּעָנָעָ קִינְדָּר!

לאָמִיר האָפָּעָן אַז מִיטָּן אוֹיפֿלְעָבָן פון דער רִיְיִינְפָּר יִדְיִישָׁר טְרָאַדְיִיצִיעָ באָרְצָנוֹ הַקְּדוֹשָׁה, אַזְוִי ווּי מִיר האָבָן זִי גַּעֲקָבָנְטָ אַמָּאָל, ווּפְסָט אַזְוִי דָּאָס הארץ פון אלְטָן זִיִּידָעָן באָרוֹאַיְקָט ווּוּרְדָן.

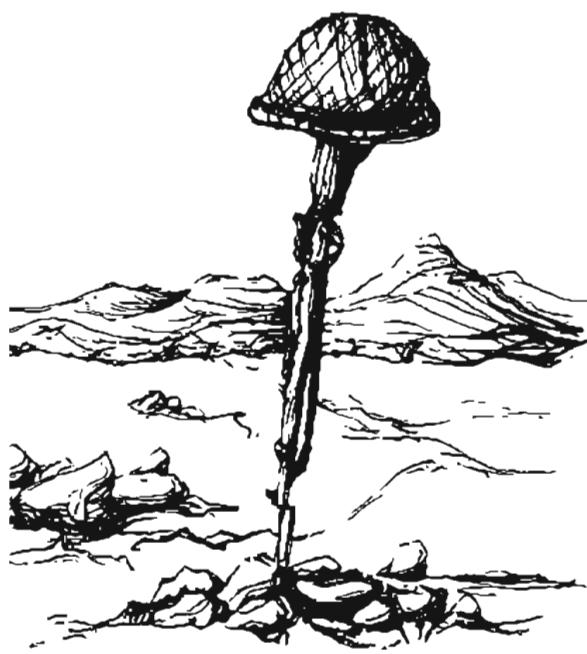
בעפֿעָנְטָשָׁט מיט שְׁמָחוֹת אוֹן אַיְיָעָרָעָ שְׁמָפוֹת זָלָט אַיְרָ אלְעָזְרָ זִיִּין, אוֹן דערלְעָבָן צו צעָעָן בְּבִיאַת המשיח בְּמַהְרָה בִּימִינְנוּ. אַמְּן."

אהוד בר-סבר ז"ל

עם סגירתה הבלתי הגיון אלינו הידיעה המוצيبة על
נפילתו של אהוד בר-סבר במלחמה يوم הביפורים,
נכדה של בחיה חרלוב לבית לפידות, חולון.
כונם של רינה וזאב בר-סבר.

תנחומינו להוריהם השכולים ולהברה בתיה.

עם הספר "דרך חיים, חנוך רוזל"

בשפטember 1973 יצא לאור ע"י קיבוץ תל-יוسف, בעידוד הוועד הפועל של ההסתדרות, ספר המוקדש לחנוך רוזל ז"ל, יליד קרמניץ (1900-1970) ולדרכו בתקיים. הספר נערך ע"י הח"ח אליעזר בנעני, שמואל יזרעאלי, אריה אשל, ודוד שדמי, מוהיקי תל-יוسف, ומכיל 270 עמודים, מזה כשליש רשימות על חנוך, ושבוי שלישים - של חנוך, דברים שנכתבו על ידו והודפסו בכתביו עת שונים וכן נאומיו. הספר ערוך בסעפם רב והחומר נלקט והוגש במסירות רבה. הספר משקף תקופה פשירה וסוערת, ובמיוחד את הרובד החלוצי-קיבוצי של התקופה, ובן גם את האיש חנוך רוזל שעד במרכז ההתרשויות ולפדיין - בראשן. ואלה פרקי הספר: א) מתולדותיו, ב) דברים לזכרו, ג) מדבריו, מרשימותיו ומעזבונו: (1) בענייני ההסתדרות הכללית, (2) גדור העבודה, (3) הקיבוץ, (4) "החלוץ", (5) תל-יוسف, -משק, חברה והוו, (6) חינוך, (7) לזכר הנודרים, (8) שנות, (9) דרכי ציונות - עיר הולודתי קרמניץ. (רישימה זו הודפסה גם ב"קול יוצאי קרמניץ"). הספר משופע בחצלים, 40 במספר, הממחישים באופן חזותי פרקים שונים מן התוכן.

נקדים בדבריו של נחן אלתרמן על דור החלוצים, "בני אדם שונים" (עמוד 31)

 הם (בערך לפני 50 שנים)
 ארצה באו להיות חלוצים ראשונים,
 וכל רואיהם אמרו עליהם:
 איך מין בני אדם שונים.
 הם אמרו: אין זה די לדבר
 על ציון ועל ארץ אבות.
 כי צריך לסקל ולמחפור באר
 ולחגורש ולזרע, צריך לעבוד.
 אומרים ועשויים ויוצאים לעבוד.
 בא מה בני אדם שונים מאר.

להלן - קטעים מתוךו של חנוך "מן המכת" (1931) הנחשב כאבן יסוד להסביר דרכו של "גדור העבודה".

הנתחות היסודות - 1) פתרון השאלה היהודית אפשרי רק ע"י הגשמה הציונות.

2) הגשמה הציונות אפשרית רק ע"י יצירת חברה עובדת עברית בא"י, במאציו ופעולתו של מעמד העובדים העברים בא"י וה坦ועה הקרובה לו בחו"ל. 3) לשם הגשמה תפקידו החלוצי של מעמד העובדים בא"י יש הכרח בקיום של קיבוצי פועלים המהווים חטיבה כלכלית חברתית

מאורגנה. 4) הקיבוץ משמש חא של החברה הצדקה העמידה, שהיא בנויה על יסודות שותפות מוחלשת, ללא מנצלים ומונצלים, ובהשווותת תנאי האמירים של כל חבריה. 5) הקיבוץ צריך להיות חלק של הסחרות הפועלים הכללית.

חקידים: מה הם עיקרי חקידיו של גדור העבודה?

א) חלוציות כיבוש. לארגן מחנות אנשים המוכנים לשירותה של האזינוות: לכבודה שטחי אדמה לעם היהודי, לייצור התקינה אשר המתיישב הרbil לא יוכל למכח לשם, אבל היא חשובה מטעמים פוליטיים ויישוביים, לכבוד מקצועות עבודה ומקומות עבודה חדשים מבלתי רתיעה מפני תנאים קשים.

ב) הגנה. לארגן, להכשיר ולחזק את החברים שהייר מוכנים להדוף כל התנשאות בחני היישוב העברי בכל מקום בארץ.

ג) קליטת העליה. הגדור יהיה מוכן בכלל עת לקלוט עולים חדשים בכל מספר שיבאו, לחנוך בעבודה, לארגנים, להקל עליהם את ההסתגלות לתנאי הארץ.

ד) יצירת הווי חברתי חדש. לבנות חברה שתהיה בה אחריות מלאה של הפרט לכל ושל הכלל לפרט, עצמה גומלין מקיפה, רמת חיים שווה לכל החברים, שיתוך ביצירה ובהנאה.

ה) עמידה לרשותו של מועד הפועלים המאורגן במלחתו להבטחת תנאי הקיום של העובד ולשוני המשטר הסוציאלי הקיים.

הגשמה עצמאית: האבן הראשה בעיקרי הגדור - הגשמה עצמאית.

חקיד החלוציות מטייל מצויה משיו על הפרט בחניו הוא. מהויבב חבר הגדור להתגייס לכל פעולה כיבושית-חלוצית ולקבל על עצמו למלא בגופו את צו התנועה. זה בחו המוטרי של הקיבוץ הבנוי על הגשמה עצמאית, שאין הוא נאה דורש אלא נאה מקיים.

התרחבות: אופיים של מחוללי הגדור ומונחי יסודותיו הראשונים חייב מאליו את שאיפת ההרחבה ואת הנכונות לספק את תמייני הדעים הרוצים ללבם בדרך הגדור. הגדור קלט עולים חדשים גם בתקיפות של חוסר עבודה. הוא ידע לחלק את פתו הדלה עם כל עולה שרצה להצטרף אל מchnהו. הוא והצטיין באינציאטיבה מפליאה לייצור אפשרויות עבודה בארץ בחומרים שונים, והՃיפה לבך היה מיד - השאיפה להתרחבות, האחוריות לגולה וקליטת העלה.

דרך המעד כולם.

בדוד העבודה רואה בתנועה הקיבוצית את הדרך הייעודה של כל מפץ הפעלים.

המבר זה לא יבוא לפה פחואם ובדרכו סטיכיה, אלא בהדרגה, הוא מחייב הבנה רבה. הרחבת התנועה ויצירת רצובה מצריכה הכשרה לבבות, וביתוד בקרב הנעור המתעתד להיכנס לחיים עצמאיים וسؤال לנחיבות החינוך. דרישה פולח חינוך והסברה בחוביו החלוץ והנעור בחויל ובן בחוביו הנעור בארץ. פוללה זו מחייבת שיטה, המתמדה ובוחות רבים. כאן השורש, כאן נקודת המוקד של עחיד התנועה.

* * *

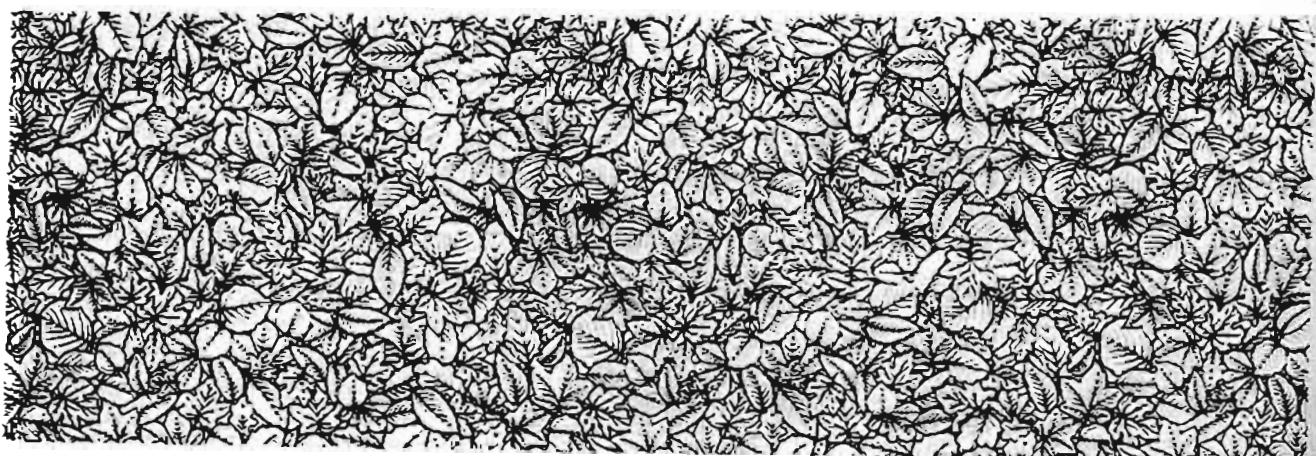
ולסיום הסקירה על הספר נביא דבריהם שנאמרו על קברו של חנן רוכל ע"י,

מאיר שחר (עמ' 46):

"היה חינוך רוכל אחת הדמיות הבולטות של חברינו ומתייסדי בדוד העבודה. אדם שכיל וחכם, בעל כושר שיפוט והגיון ברזל, איש ציבור ותנוועה. לוחם אמיתי לדעתיו. —— מול הסכנה של התדרדרות רעיזונית לחם בחרף נפש בסובייטיזציה של התנועה, למען למנוע הרס מפעלנו ההתיישבותי. ובבאו לחול-יוסף ליישבת קבוע, עבר בזאת, בפלחה, בעצי הפרי, מילא תפקידים מרכזיים במשק ובחברה. נסע בשליחות התנועה לליטא, ובמשך — עיקר פולתו בשדה החינוך.

מהור זיקה נPsiת הוא ליווה את הילד בחינוכו מבית התינוקות ועד לבגרותו. היה בין מעצבי דמותו של בית הספר האזרחי המשותף, ומן הלוחמים להשכלה גבוהה של בני הקיבוצים.

הלו מאימנו חבר בונה ויוצר בתחום החברה, התנועה, המשק והחינוך.
ברוך זכרו."

הסכם עם אוניברסיטת תל-אביב בדבר קרן מילגוה

בחוברת הקודמת של ק.י.ק., מס. 10, פורסם מאמרו של הח' פסח ליטב "לקראת ייסוד קרן מילגות ליד אוניברסיטה ת"א, מטעם ארగון יוצאי קרמניץ". אך עוד לפני כן הטיל הוועד על קבוצת חברים (ארגן, ליטב, רוכל, ד"ר רבינוביץ) לפטול בבייזו הרעיזון. הוועדה החלה באוסף תרומות למטרה זו, גם פירסמה חזרה לתורמים בכח, ביום 10.10.72. זו בזמנן נήלה הוועדה מומ' עם האוניברסיטה, וביום 16.7.73 נחתם הסכם בין שני הצדדים. להלן אנו מביאים לידיית החברים את עיקרי הסכם.

הסכם בין ארగון יוצאי קרמניץ בישראל ובין אוניברסיטת תל-אביב בדבר "קרן מילגות ע"ש ריב"ל מטעם ארగון יוצאי קרמניץ ווהליין, עבור עבודות מחקר בספרות ההשכלה".

הargon מייסד ליד אוניברסיטה ת"א קרן למילגות לזכר קדושים העיר קרמניץ וגם לזכרם של בוגדים מבין אנשי עיר זו שהלכו לעולמם, ולשם כך אוסף הארגון תרומות בין יוצאי קרמניץ. האוניברסיטה מעוניינה וגם הסכימה לקבל לרשותה את כספי הקרן ולהפעיל את הקרן לפי העקרונות והכללים המפורטים להלן. הקרן תהיה מואמדת למדד יוקר החיים, על הסכומים שיצטברו חינתן ריבית של 9% לשנה, והאוניברסיטה מזכה מכך אף היא מדי שנה בסכום מקביל. הסכום שירוכז שני אלה (רבית וסכום מקביל) יוענק מדי שנה כמלגות או כפרסים לעושי עבודות מחקר בנושאים הקשורים בספרות מקופת ההשכלה, עבורות שהומלכו ע"י האוניברסיטה כראויות מבחינה רמתן לקבלת מלגות. עם חתימת הסכם מוסר הארגון לאוניברסיטה סך 16,240 ל"י, וממשיך במאציו לרכז סכומים נוספים, בקרקע ובחוץ". ההמלצות למתן מלגות יובאו בפניי "הועדה הפרטנית בספרות ריב"ל ולקמן המילגות", לדיוון ולהכרעה סופית. האוניברסיטה תתן לקרן פרסום נאות בחוברת השנתית היוצאת לאור מטעמה. כל תורם מקבל מה האוניברסיטה אישור מתאים - Donor's Certificate - הענקת המילגות תתקיים בטקס השנתי של חלוקת המילגות או בטבש מיוחד "המכון לחקר הספרות העברית" של האוניברסיטה.

הסכם נחתם ע"י הרקטור פרופ' ש. סימונסון ומר בר-און מטעם האוניברסיטה וע"י הח'ח: א. ארגן, מ. גולדנברג, פ. ליטב, י. רוכל - מטעם הארגון.

המגביה לטובה "קרן המילגוח ע"ש ריבוביל"

(ນັ້ນ ອາຮົານ ຍົກຊາຍ ຄຣມນີ້, ໂວຫລິງ,
ລົດ ອອນິເບຣສີຕ່າ ທະ-ເບີບ, ແບວດ ດັບໂດກ ມັກ ບັດທະບາຍ).)

עד ליום 20 במרץ 1974 נחכלו ונמסרו ל�ູ້ຂອງ ອອນິເບຣສີຕ່າ ທາງໂທ ດັ່ງນີ້
(ລົບ
ສົດ ເລຸກ-ບີທ):

1.	ארכון הקרמנצאים בניו-יורק, לזכר ארבעת האצנים של ਯוצאי קרמניץ שנפלו במלחמה يوم הביטורדים - \$ 1,000
2.	" 500. - אבידר אברהם, ירושלים, ע"ח התחייבתו בסך 2000 ל"י
3.	" 752. - חבריו הועד של הארכון בישראל, ע"ח התחייבות בסך 1000 ל"י
4.	" 600. - משפחות ביברמן
5.	" 1,000. - זיגר מאיר, חיפה
6.	" 1,000. - פרופסור חסיד זאב, ברקלוי, ארחה"ב
7.	" 1,300. - חסיד אברהם ועטיה, מושב חרות
8.	" 420. - פروف' חסיד זאב, ברקלוי, ארחה"ב - \$100
9.	" 1,000. - כץ רות, חיפה
10.	" 4,200. - \$3500, פרופסור מרק כץ, בניו-יורק, ע"ח התחייבות בסך 31000
11.	" 1,050. - משפחות שניאידר, ליסב, ויינדר ובר-חנא
12.	" 600. - משפחות פולטורך ושפיר
13.	" 3,000. - פישמן רחל, גבעתיים
14.	" 1,000. - משפחות רוכל
15.	" 839.20 רות נורה, בניו-יורק, \$200
16.	" 4,200. - משפח שוורצפל, בניו-יורק, \$1000
17.	" 1,256.85 \$300, ע"ח התחייבות בסך 6600, שניאידר זאב, דטרויט, ארחה"ב
18.	" 1,000. - משפחות תרומות, שניאידר יבן-אמוץ
<hr/>	
סה"ה 27,914.05 ל"י	
<hr/>	

הערות:

1. ההוצאות הקשורות במגביה כוסו חלקן ע"י הריבית שנתקבלת בטרם נמסרו הסכומים לאוניברסיטה, ובחלקן מקומת הארכון.
2. ועדת הביקורת הזמנתה לבדוק את המחזור הכספי של קרן ולאשר את הדוח.

הַכְּלָמָדָן!

פֿנְחַס הַרְאֵל (פֿינְצִי לְמִבְּרגָן) זַיְל

מ.ג.

נפטר בכפר ויתקין בגיל 74.

אי אפשר לספר על אישיותו של פֿינְצִי מבלוי להזביר את מקור מחצתו, את בית המברגים בקרמניץ. במעלה הסימטה מול הקולנוע "אויעזדא", החנוכס ביום המרווח, מוקף עצים עתיקים היומיון, של משפחת מברג. אם המשפחה, סטיסיא, הייתה אישת שכילה, ושם יצא הרחק מגבולות עירנו. ביתם הציוני שיטש כעין ברוך לתרבוח.

הבן הבכור, דושקה, היה איש הספר, בעל ידע عمוק בכמה לשונות, וכבריים מהאנשי מסוב זה, היה מנוח מעולם המעשה. עליו סיפרו בדיוחות כפי שמספרים על פילוסופים ואנשי מדע גדולים. הבן השני, פֿעַנְיָה, בפעלה של טאניה רוזנבליט, יפתח-התואר, היה מחימטיקאי חרוץ ואחד מאלוofi השחמט בעיר.

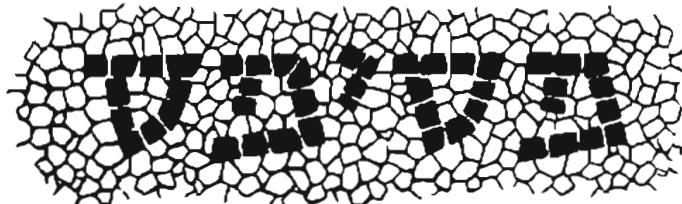
בתם היחידה, רות, הייתה נשואה לסופר והמשורר היידיושאי הנודע, דוד רובל.

פֿינְצִי זַיְל הצטיין בשטח הציור והצמלה. רבים מאנשי קרמניץ הוותיקים זוכרים עדין את אותו הערביהם בהם הנעים להם פֿינְצִי בשיריהם מהפולקלור היידיושאי שהיו כל כך אהובים עליו. על קירוחיהם של בתים לא מעתים חלויים היו ציורייו ורישומיו. הצער שבספחה, מנדל, היה מנצח ומלחין, הקים בעיר כמה מקהילות ופעל הרבה להפצת המוסיקה בין הנער הלומד והעובד.

פֿינְצִי עלה ארץ עם קבוצה "המלוץ" השניה בתחלת שנות העשרים והיה בין ראשוני הקיבוץ חל-יוסף. הוא לא האריך לשבט כי. כשהוקם המושב כפר ויתקין היה פֿינְצִי בין חבריו הראשונים. הוא הקים שם משק למחרמת, בו עבד עד יומו האחרון. על אף יום העבודה הארוך של "מושבניק" – לא שך את ידו מאמנות הציור. והוא גם בארץ "נפיים זמירות" בסביבתו הקרובה.

פֿינְצִי היה משתחף באזכורות שלנו ואף באחדות מהפגישות והמסיבות זה, למרות קשיי ההחברה עם כפרו בשעות הערב המאוחרות. לפני שנים אחדות עיברת את שמו לי"הראל". עם מותו של פֿינְצִי הילך מאיתנו חבר יקר שנשא בלביו חלק ניכר מנשמה של עיר הולדתנו, עיר ילדותנו ונעורינו. פֿינְצִי השאיר אחריו אשה, שני ילדים ונכדים.

י. רובל

(הכלל והפרט)

האזכורה המשנית לקדושים קרמניצ'

כמו בדי שנה נערכה גם הפעם אזכורה לקדושים קרמניצ', ביום 14 באוגוסט 1973, ברכבה של סמינר הקבוציים בת"א, בנוכחות של למעלה ממאתיים יוצאי קרמניצ', שבאו מכל קצווי הארץ, וכן בכמה אורחים מחו"ל. ניהל את הטקס מרדכי אות-יקר, מאנשי דור המשך, ודבריו היו פרשיפים מאד. אחד החברים שהלכו לעולם במשך השנה הספיד הח' יצחק פורסנווי, ומה' מנוס גולדנברג הקביל את פני האורחים מתו"ל: רות בורבייל בת יוסף פ"ה וברונינה באקסט-בורבייל, שתיהן מנינו-יורק. סימון בן יצחק זווינשטיין מלונדון, רחל קוילר מבואנוס איירס, אהוח פשה קוילר. כמו כן הקביל את פני העולה החדש יעקב קרמניצקי (ראה מאמר מיוחד על בית קרמנצקי לדורותיו, במדור היידיש), ואת פני יורי פיכובייך, בן למשפחה פולנית נכדיה בקרמניצ', חושב הארץ מאז שנת 1947, שהציג עתה לארגוננו (על פרשח חייו מלאי העניין יסופר במאמר מיוחד בחוברת הבא).

הקריין-המן שמאי רוזנבלום קרע, בעברית ובידיש, פרקים שונים ההולמים מסיבה זו, והופעתו העלה והוסיפה אף היא לרמה החרבונית-רגשית של כנס האזכורה.

שעה ארוכה לאחר במר התכנית הרسمית ביילו הנאספים איש עם רעהו, העלו זכרונות מן העבר, סיפרו על הנעשה והמתחש ביום, ונפרדوا מתוך הרבשה של תוויה עמוקה.

ספריהם שנכתבו ע"י יוצאי קרמניצ'

תוך זמן קצר הופיעו שני ספרים, של יוצאי קרמניצ' שהלכו לעולם לאחרונה:

(1) "תנוועת החלוץ" בפולין 1932-1935, מה ישראל אוטיקר ז"ל, איש קיבוץ נון.

הספר יצא לאור ע"י בית לוחמי הגיטאות, בדצמבר 1972, מכיל 230 עמודים.

(2) דרך חיים - חנוך רובל ז"ל, יצא לאור בספטמבר 1973 ע"י קיבוץ חל-יוסף.

מכיל 270 עמודים. סקירה מלאה על ספר זה נימנה בחוברת זו במאמר מיוחד.

על הספר "תנוועת החלוץ" חופיע סקירה מלאה בחוברת הבא, מס. 12, בשתי השפות.

שלוש משפחות קרמניצאים באו מروسיה להשתקע בארץ

חורך כמה חודשים הגיעו ארץ על מנת להשתקע:

1. פייבגה הופשטיין לבית ביבמן עם בתה לוויה. פייבגה היא אלמנתו של הסופר דוד הופשטיין שנרצח ע"י השלטונות הסובייטיים בשנת 1952. הם היו בארץ בשנים 1925-1929, ולאחר מכן הצליחו להיקלט - חזרו לברית המותגורה בעיר קויב. עלייתם ארץ, של האם והבת, צוינה בהבלטה בעיתונאות הארץ, פורסמו מאמריהם וചלומיהם ב"לעטן נייעט", "מעריב", ו"מולד". הן נמצאות במרכז קליטה אשר בבייה בורדצקי, רמת אביב. הבית לויה היא כנרת מעולה, ויש לצפות שתיקלט באחת החיזמרות. עם עלייתם נשאר בחו"ל, במוסקבה, רק אחד משפטת ביבמן, האח הבכור - משה. (תצלומה של פייבגה בנווריה - בעמוד 305 של "פנקס קרמניץ").
2. יעקב בן יצחק קרמניצקי, ורעייתו ובחם. שריד היחיד ממשפחה קרמניצקי הענפה. הגיעו לאחרונה מסרנופול והשתקעו בעיירה צור-שלום לצד חיפה: יעקב - בתור מרפא שיניים, ואשתו - בתור עובדת משרדיות במפעל הפיס בחיפה. (ראה מאמר "די קראמעניעצעקיס" במדורה יידיש בחוברת זו). חברנו, בצלאל בולברג תושב חיפה, הוא שטיפל בנאמנו בסידורים בארץ.
3. רייטה גיטמן לבית פישמן, רופאה במקצועה. אלמנתו של שלמה גיטמן, עלתה לפני זמן מה מקיוב, עם בנה, פרופסור למחלת קה, משה גיטמן ומשפחתו. רייטה נמצאת במרכז קליטה שבבית ברודצקי, רמת-אביב, והבן - באוניברסיטת בר-אילן. (ראה תМОונחה בנווריה ב"פנקס קרמניץ" - עמוד 305).

אננו שאחליים לשלווש המשפחות קליטה נוחה, בריאות סובה, ושימצאו סייפים בארץ.

קיבלה פנים לאנשי קרמניץ מהו"ל נערכה במועדון שלנו ביום 28.4.73 בגוכחות 35 איש, והמשך - בדירה של משפחת וויטה ויצחק ווינשטיין ביום 5.5.73, וגם שם נוכחו למעלה מ-20 איש. האורחים - מזכיר ארגון הקרמניצאים (הסוציאיט) בניו-יורק, וויליאם קגן ורעייתו שלמה לבייה קרנרד, ברוניה באקטט, ספי מרגלית (בח אחוותו

של מוניק נס צ"ל) – אלה מארה"ב; ומארגנטינה – מר לייבל, מפטייל ארגון הקרמנצאים שבוואנוס איירס. הוזנו למסיבות אלו קרוב משפחה וידידים של האורחים, מקרוב ורחוק, והאולם היה צד מלכיד אה כל הבאים. התמונות השונות של העיר קרמנץ' הנשפוח מקירות המעודן – בית הכנסת הגדול, ביתו של לוינזון, ההר בונה, מגרש הספורט (סקוטשניא), רחוב שירока, הבתים היהודיים העתיקים בעלי הסגנון המיעוד – כל אלה העבירו לשעה קלה את האורחים ואות ידידיהם אל ה"אלטער הייט" ואל האוירה של עיר מולדתם, והישרו חגייגות וחמיות. האורחים סיפרו על אורח חייהם של אנשי קרבנץ' בארא"ב ובארגנטינה, ועל פעולות הארגונים של יוצאי העיר.

קיבל אה פני האורהים זה, יצחק רוכל, אשר התאמץ ונאם לכבודם ביידיש, שפה שאיבנה שגוראה על פיו. ואילו הוא, פנו גולדנברג פרח והביא עמו בלינגוות של "קרעמעניצער שטיכע" משנת 1932, וקרא��עים פיקנטיסים שלו ומשל אחרים. שם מוזכרים גם כמה מן האנשים הנוכחים במסיבת הח"י יהושע גולדברג סיפר קוריוזים מגישותיו עם קרמנצאים בשעת שירוחו באבא הפולני איש טרקי רוסיה. חוליו קאופמן סיפר אף הוא מן העבר הקרוב, כדי ההומור הטובה עליו. הצד הארגוני של המסיבות היה בוצלח מאד, והוסיף אף הוא להרבה התובה של פגישות אלו, אשר משתבחים ודאי יזכיר אותם לטובה זמן רב.

פארה נס – חבר הדירקטוריון של מכון וייצמן, פרופסור מrk נס, בנו של ד"ר בנציאן נס, מנהל בי"ס תרבות קרבנץ', המתגורר זה שנים רבות בניו יורק, והוא מתmeshיקאי בעל פרסום עולמי – נתמנה לפני כשהו חבר בדירקטוריון של מכון וייצמן למדע ברחוותה. בקשר לזה מזמן הפרופ' נס פעם לפעם ארזה, לישבות של הדירקטוריון, ואגב כך נפגש גם עם בני משפחה וידידים. באחד הביקורים הוא תרם, ביזמתו, לזכר אביו, סכום של 3500 ל קרן המילגות שלנו ליד אוניברסיטת תל-אביב. אנו מברכים את בן עירנו הנכבד לרבל מינזון לחקיר הנכבד זמאלים לו התקומות.

משה פאק ורעייתו שהביעו ארצה מארגנטינה על מנת להשתקע, בסוף שנת 1972, החגוררו באורה ארעי בבחים, עד אשר יעברו למקום קבוע. ביום 24.1.73 נערכה לבוגדים קבלה פנים במועדון שלנו, וציבור המזמנים, רובם קרמנצאים שיש להם קרוביים בארגנטינה, בילו ארבע נועים בחברתם ושמעו על אורח חייהם של אנשי קרבנץ' שבארגנטינה. מר פאק הוא מומחה לבניה, ו מבחונם לפועל בענף זה גם בארץ. בעתם הם נמצאים לזמן מה בוואנוס איירס, על מנת לחסל עסוקיהם ולרכז סכום כספי שיושקע בארץ.

יהושע גולברגמן הגולה הפולנית אשר בלונדון

ראש עיר קרמניץ לשעבר, יאן בופרה, שלוח אח ברוכותיו ליווצאי עירנו לארת שנה
1974, ומחל לארכנו שיישור בנה שקט ושלום עם שכינוינו.

טומעדון יוזאי קרמניץ, פולנייס, בלונדון, הביעה הזמנה להשתתף בכנס השנתי
שלهم, שהתקיים באוקטובר 1973 בלונדון.

וחרי הצלות ההזמנה.

KOMITET BIESIADY KRZEMIENIECKIEJ

dres: H.Czarnocka
11, Leopold Rd.,
London, W5 3PB

Dnia 1 października, 1973

Uprzejmie prosimy o przybycie na XI Biesiadę Krzemieniecką, która odbędzie się w niedzielę, 14 października, 1973,
o godzinie 4 pp, w Ognisku Polskim w sali na II piętrze.

P r o g r a m

1. Zagajenie i uczczenie Zmarłych.
2. Informacje o pracach Komitetu i sprawy organizacyjne.
3. Hejnał z wieży kościoła Liceum Krzemienieckiego.
4. Stefan Czarnocki o Juliuszu Słowackim - największym Krzemienianinie - odczyta córka Hanna Kościa.
5. Recytacje utworów Juliusza Słowackiego - Wladek Sheybal.
6. Część towarzyska przy herbacie.
7. Zakończenie - Hymn Liceum Krzemienieckiego.

Zapraszamy serdecznie Krzemieńczan,
Ich Rodziny i Przyjaciół.

Za Komitet Biesiady Krzemienieckiej:

A.Hermaszewski

H.Czarnocka

פרט מחקר ע"ש שמואל שניאירזר ז"ל הוענק ביום 18.11.72 מטעם ארבעון יוצאי קרמניץ למר אורציוון ברתגא, עבור פבודתו הסטינגריונית לקרה התואר השני בנושא "הנובליה העברית בתקופת ההשכלה: ייל"ג וברנדשטייר". סכום המרס, 1250 ל"י. נחרם ע"י, חברנו זאב שניאירזר מטרויט, ארה"ב, לזכר אביו. מתן הפרט הומלץ ע"י מרופ' גולדויל אלקושי, ראש החוג לספרות ההשכלה באוניברסיטה תל-אביב ואוצר ע"י הרקטור פרופ' ש. סימונסן. הטקס התקיים באוניברסיטה תל-אביב, במעמד גזיבי הארבעון ונציגי האוניברסיטה, בניהולו של ד"ר י. האפרתי, ראש המכון לחקר הספרות העברית.

פרופ' אלקושי הרצה בהרחה על ר' יצחק בער לוינציגן, והריכים על נס אח מפעלו של ארבעון יוצאי קרמניץ להנצחת שמו. חבדנו ליטב סיפר על אישיותו של התורם, זאב שניאירזר, ממעריציו של ריב"ל, בעל היוזמה לייסוד הספרייה הנושאית אח שמו.

פרוטומה של ריב"ל, הפסל הנודע יעקב אפשטיין, איש קרמניץ, ותוישב בח-ים, בילד ביזמותו פרוטומה של ריב"ל, ועה יש לזכה אותה במחכת. חברנו אפשטיין עשה את מלאכתו בהתנדבות, אולם הייציקה מעלתה כ-3,000 ל"י, מזה הצליח הוועד לרכז עד בה חרומות במחצית הסכום, ומקווה להשיג תרומות נוספות להשלמת הסכום הנדרש. הפרוטומה מיועדת להיות מוצגת במקום מתחאים בסתרית ריב"ל.

ההרכב האישי של ועד האربعון. במשך השנה החנדבו כמה חברי נוספים להשתתף בפועלות של הוועד, ולעתם נשר מן הוועד הח' שמואל ציוזן, מטמי בריאות.

ההרכב הנוכחי של ועד הארבעון הוא איפוא כך (לפי סדר אלף-בית):

- 1) ארבען אברהם, 2) אוח-יקר מרדייב, 3) ברנסטיין צבי, 4) גולדנברג מנום,
- 5) גולדברג יהושע, 6) גולדברג יצחק, 7) וילדרמן ברשפא לאה, 8) זץ קלרה,
- 9) טיטלמן שמואל, 10) טפר פישל, 11) נדייר רחל, 12) רוכבל יצחק, 13) שטרן ברל (בודרים).

מחוץ לחלק-אביב משך פעולה עם הוועד אופן קבוע המת' יצחק פורטנוי, חיפה.

מערכת "קול יזובי קרבניץ" בורכבה מהה'חן: 1) פ. גולדנברג, 2) י. ריכל,
3) א. ארגן, 4) ז. אורה-יקר, 5) י. גולדנברג.

בזועדה של ספרייה ריב"ל ושל קרן המילוגות חבריהם: 1) פ. ליטוב, 2) י. רוכבל,
3) א. ארגן - בטעם הארבעון, ובטעם האוניברסיטה - 1) ד"ר י. האפרתי,
2) פרופ' ג. אלקושי, 3) ד"ר ז. גולדנברג.

ועודת הבקרה של הארגון בורכבה מהה'חן: 1) י. פורטנוי, חיפה, 2) דב (בוריס)
שטרן, חולון, 3) שמואל שניאידר, רחובות, 4) אברהם גוקוז, חיפה.

הופעה קיימה עד כה ישיבה אחת.

אלכסנדרה צייטאג-סרגובה

לבריה של המאנצ'ים שעשינו כדי להביא ארצה בחור ביריה אה בת עירנו אלכסנדרה צייטאג-סרגובה. שהציגלה 8 יהודים בקרבניץ מצרפת הנאציות, תור
חרוף נס - סירבו שלטונות פולין לחתה לה הימר יציאה.

אורחים חשובים בקנדה : בארכנטינה

במוצאי שבת, 27.4.74, ערכה בבודוֹן-קרמניץ שבמינגר הקיבוצים קבלת פנים חמה לאנשי קרמניץ שבחו"ל: מר יוסף מרגלית ורעייתו מורייניג שבקנדה, ואחותו מניה מרגלית, ומך נטע קיפרמן ורעיתו מכואנו איזידס, שההפו חברי הוזעדים וכרכרים של האורධאים. ברביה במשכנית כלו, העלו זכרונות מז העבר הרהיזק, כאשר כל המסתובבים היו עוד עיריות זמוסיט, ובאשר העיר קרמניץ הייתה עירין עיר ואס בישראל.

מר יוסף מרגלית ידיע בהורט השוב למפעלי תורה, ובעיר מיامي שבפלורידה, ארה"ב, הוקמה בחביבתו "ישיבת גדורלה" הנושא את שמו "די מארגאלים שולע פאר העברע אידישע לימודים".

ביקורו בארץ עמד להתקיים לפני כמה שנים, אך נזחה עד עתה מפה מחלתו, ואח"ב בגלל מלחת יום חכיפות. אנו מארלים לו: בראוה טובה ומקוים כי מעה יברך הארץ מדוי פעם.

מר נורל ושמחתו הגיעו בימים אלה הארץ מבואנוס-איירס, על מנת להשתקע. אנו שאחים להם סידור נוח וקליטה טيبة. מי יחן וירבו התולכים בעקבותיהם. אנשי קרמניץ שברארץ מקבלים אותם לבם שלם.

- ליהושע ומירה בולברג, תל-אביב, לנשואין בנים יעקב עם בחירות לבו מריס לבית הולסונסקי.
- לבצלאל ואירנה גולברג, חיפה, לנשואין בתם אילדה עם בח"ל מוטי ולנשואין בתם חנה עם בח"ל אריה.
- לבלה ושמואל בון, חיפה, לנשואין בתם ספירה עם בח"ל דובי.
- לאברהם ושולונה גוקון, חיפה, לנשואין בתם מירה עם בח"ל צבי.
- לשורה ואחרן בלטשטיין-סלע, חיפה, להולדת הנכדים, בניו לבנים יורם.
- לבשה זברוגניה טשילאף (טילון) לנשואין בתם שושנה עם בח"ל אבי.
- לווייטה ויצחק ווינשטיין, תל-אביב, להולדת נכדים נטע, בת ליליאן ולבועז נציג, בבראך-שבע.
- לאחרנה ואחרן צילגרום-שקורניך, חיפה, להולדת נכדים, בת לבנים יצחק.
- לשושנה וחיים צירדיש, בואנוו אירם, לנשואין בנים ליונדרו עם בחירת לבו, כיה קושניר.
- ליוסף וגבניה ברגליה, לנשואין בתם בח-שבע עם בח"ל משה.
- לאבא ורחל קנלר, רמה-גן, להולדת נכדם אמר, בן לבתם מרים קלין.
- לשולפיה וגדרליה קוינדרזיוור, חיפה, לנשואין בתם שרינה עם בח"ל בני.
- ליורק פיבוביץ' ורעתימן, חיפה, להולדת נכדים.
- لدוד וסוניה צוקרמן, חיפה, נווה שאנן, לנשואין בנים זאב עם בח"ל סימה.
- לרחל רובל, תל-יוסף, ולהולדת נכדה הרביעי, שי, בן לאמר וαιילה.
- לזהבה ויונתן רוזנברג, חיפה, לנשואין בנים קלמן עם בח"ל ליורה.
- ליוסף וגוטה שיפריס, תל-אביב, להולדת נכדים, דנה, בתם בלחה.
- לבריאינה קויטלואר, ה"א, להולדת הנכדה אורלי, בת לבנה גדרון.
- לטניה ומוניה שטרן, חיפה, לנשואין הבן רמי עם בח"ל סופי.
- לייצחק (קייזה) גולדצברג, תל-אביב, להולדת הנין הרביעי, אהזד, בן לנברחו אלה ובעלת יעקב קוולזובסקי.
- ליהודית (אייטה) שטרן לבית דוזגטל, קריית-ים, להולדת הנכד אורן, בן לשבח ואוריה שטרן.

יעמדו כולם על הברכה ותרכינה השמחות בקהלנו.

חַגְבָּוּמִין

- לאירקה-בירן ביננדס, חיפה, על מות בעלה אוטק ברן.
נפטר ברומניה בגיל 59. חור כדי מסע של פיוול.
- לליובה דיכטיאר, חיפה, לפטירתה בעלה אברהם שטטמורר.
- לקרוביים שבקנדה ובארצות הברית, על מותה הפתאומי של
לאה מנדלשטיין פאנאר בקליפורניה.
- להנהלה סמינר הקיבוצים בתל-אביב, על מותו ללא עת של
Ζנאל הסמינר, סקה לוין, איש החינוך והאמנות, וידיד
נאמן למפעל-הזכרון של ארגוון-קרמניץ.
- למשפחה יונתן גליקבוֹז כברי, על מותם המשפחתי
יענטל יונחן-וורתהיימן, שהניחה יסוד לחינוך העברי
בגיל הבן בפייר קרמניץ.

יְהִי זָכָר !

עם סבירה הגליון הביעו הידיעה המוצייבה על נפילתו בrama הבולן של

ד"ר יוסף האפרתי

מרצה לספרות ומנהל מבון לכך לחקר הספרות העברית ליד אוניברסיטת תל-אביב.
ספריית ריב"ל של ארגוון יוצאי קרמניץ פועלת בחסותו מכון לכך, וננהנתה
מהדרכתו הנאמנה ומצוינותו של המנוח, אשר דאג לפיתוחה ולקידומה, ועם מותו
אבד לספרייה ידיד נאמן ומנהה דבוק.

תנו זיכרנו למשפחה המנוח, למכון לכך ולאוניברסיטת תל-אביב.
ARGON YOUTAI KRAMENITZ וווערטה של ספרייה ריב"ל.

עַמְּ חַחִימָת הַגָּלִיל

זה עתה הגיענו הידיעה המעציבת על פטירתו של בן-עירנו הדגול,
פרופסור זאב חסיד בעיר ברקליא אשר בקליפורניה, אריה"ב.

הוא היה איש מרע בעל שם עולמי בשטח הביו-כימיה וזכה לתחרים
מדעיים חשובים. היה מוקrb למכון וייצמן למדע והיה מבקר שם מפעם לפעם.

שמר על קשרים חמימים עם יוצאי קרמניץ, מחליף מכתבים אתנו (בעבריה
סוכה) ומקבר לעתים בספריית ריב"ל.

בחוברת ג' של קול יוצאי קרמניץ פורטמו תולדות חייו.
הוא מת עיררי, אשתו נפטרה לפני כשנה. אחיו הוא אברהם חסיד,
חבר במושב חרוכ, ליד חל-מנד.

בָּרוּךְ זָכָרָנוּ

א קבלת פנים פאר חשובע געטט פון קאנדא אונ ארגענטינאי

מווצאי-שבח, דעם 27 אפריל ה.י. איז אין אוונדזער לאקאל אין ספמיינאר הקיבוצים פארבעקומען א רירנדע באבעניש צווישן אוונדז אונ די לאנדטליט אונדזערע, צוואט ומיין אציגנד אין ישדאל: יוסף מארגוליס מיט זיין פרוי מרימס, זיין שווועטער מאניה מארגוליס פון קאנדא אונ גוטע קיפערמאן מיט זיין פרוי חייקע פון ארגענטינאי.

דאט איז גוטע צוויתער אונ מאגייעס דרייטער באזוז אין ישראל.

יוסף האט אלע יארן בעחולט צו זען ישראל, אבער זיין בעזונד צוושטאנד האט אים דאט ניט דערלויבט צו טאן. אונ אציגנד נאר א געלונגגענער אפעראצעי איז זיין לאנג-יארייקער חלום פארווירקליבט בעווארטן. ווי בליכליך ער אונ זיין פרוי זייןגען דערמיס האט מען בעקאנט זען, זואר נאר זי האבן אריבערבערטען די שווועל פון אויפנטאמט צימער. איזו ווי בא אלע באבענישן אוונדזערע, האבן זיך אויך דאסטאל די פארזאטלטע קראמעגיצער פון פארשיידענער עלאטער אונ שטאנד, באלאד דערפיטלט ווי איין ענבע משפחה.

אין א גאר בעטיטליךן שטועס, ארום דעם שיין בעדעקטן טיש, האבן די חברים אויפגעבראכט נאסטאלביבע דעראיינערוונגען פון דעם אמליקן קראמעניז. מאנוש האט באגריסט די געטט אונ זי פארגעשטעלט. ער האט דערמאנט איננייקע אינטערעסאנטער עפיזאָדָן פון יענע ציינטן, עפיזאָדָן וועלכע זייןגען טיף אינגעקרירצט אין אוונדזערע הערצער. יוסף מארגוליס האט מיט ווארטע ווערטער שטארק בעדאנקט די לאנדטליט אין ישראל פאר זיינער פילזיטיקער טטיקיט צו פאראייביקן אוונדזערע קדושים אין פאר דעם אנהאלטן אן ענבן קאנטאקט מיט די קראמעגיצער אין אויסלאנד דורך "קול יוזאי קרמניז" אונ דורך דער פריינואטער קראעטפאנדען מיט זי. ער האט איבערבעגעבן איז די לאנדטמאנשאפט אין קאנדא האט אויפגערט צו עזיזיטירן, וויליל כמעט אלע טיכטיקע מיטבלידער זייןגען שוין אויפן עולם האמה.

יוסף מארגוליס איז זיינער טטיק אויפן בעביס פון עברעהישן אונ יידישן שול-נוועזן אין קאנדא אונ אין אמריקע אונ שפונדט ברויסע געלטער פאר דעם צוועק. גוטע קיפערמאן, דער אומדרטמידלייכער פארוואלטונגס מיטבליד פון אוונדזער לאנדטמאנשאפט אין בוענאמ אירעס און זיין פרוי חייקע האבן געהאלטן די אנזועזונדע אין ברויסער לפאנוגב, שילדערנדיך זיינער דראמטישע איבערלעבענישן בשעת דער דיטשיטער אקופאצעי פון אוונדזער בעגענט. נאכער האט גוטע, אלס אינגער פון די אונטירער פון א

"פארניצטונגס באטאליאן" אנטיל בפונומען אין די בעטערליךע קאמפן קעגן די
גידישע רוצחים: די אוקראינישע באנדעראווזעס וועלכע האבן אפרירט אין
קרעמענייער בעבונד.

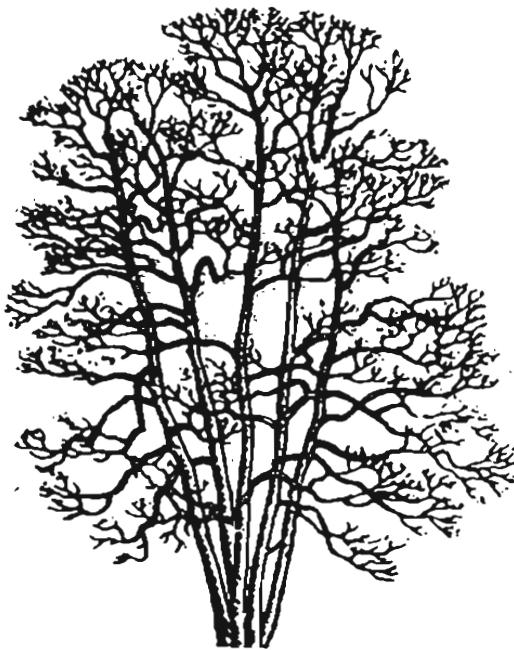
זיעער הארץיך איז בעווען דאם בעזעבעגען זיך באם שלום פון דער
באבעניש, וווען דער זייגער האט זיך דערגענט צו צוועלך.

חמה ונשלמה נאר א באבעניש פון די באבענישן וועלכע ס'אייז
קיינמאל נישט כדאי צו פארטעלן.

נאָר דער מסיבַה האָט אוֹנדזער השׁובָעַ לאָנדמאָן יוֹסֵף מאָרגוֹלִיס
זיך מתחייב בעווען מיט אַ סומֶעֶן פון 4000 דאלָאָר פֿאָר דּוּם סְטִיפְּנְדִּיעַ פֿאנְד
אוֹן אַ גְּפּוּוִיסֶעֶן סְוּמֶעֶן פֿאָר דּוּם אִירְגּוֹן יוֹצָאִי קְרַמְנִיךְ בִּישְׁרָאֵל.

מיְר האָפָעַן צו זעַן אַים אוֹן זִיְין משְׁפָחָה בְּקָרְבָּן אַיכְמָאָל אַין
ישְׁרָאֵל.

יהושע גאלבערגשפונדונגבען פון אויסלאנד

מיר בעבן דא א וויטערדייק רשיימה פון די בעטער, וועלכע זונגען
באקופען בעווארטן לעצאנס פון קראמעניצער אין אויסלאנד, לאנדסמאנשאפטן אוון
איינצעלנע פערזאנגען. פרייערדייק רשיימה - אין העפט גומער 10.

שפונדונגבען פארן סטיטענדיע פאנד ("קרן המילגות") - זע זייס 17

דארט בעבן מיר א פולן בארכט, וועלכער ענטהאלט אוין סומען פון אויסלאנד.

לטובח "קול יוצאי קראמעניצ'"

\$ 20	- מקם דעסער, קאנדאע	28.12.72
" 20	- אפרים ביך, אמעריךע	28.12.72
" 25	- דוד ראמפארט, ניו-יארך	23.1.73
" 30	- אהרון געלעריאנט, מלאנז, איטליה	4.3.73
" 33	- דוד ראמפארט, ניו-יארך	22.4.73
" 50	- קראמעניצער סאסיעט, ניו-יארך	28.4.73
" 15	- מארק דעסער, קאנדאע	6.5.83
" 20	- ארבענטינגר פראיאין, דורך חיים נודעל	15.5.73
" 20	- מקם דעסער, קאנדאע	15.5.73
" 30	- בראניע באקסט, ניו-יארך	5.7.73
" 20	- מאנדלשטאם-פאנאך, אמעריךע	9.8.73
" 20	- מאריס מעטלר, פוקמן, אידיזונה, אמעריךע	4.10.73
" 50	- נארמן דעסער, בריסטן, מאס.	26.10.73
" 50	- יצחק וואקמן, ניו-יארך	21.2.74
\$ 503	<u>" 100</u>	ארבענטינגר פראיאין דורך נתן קיפערמן
		19.4.74

פאר נויסבאדערפסיך'

\$ 100	- יצחק וואקמן, ניו-יארך	19.4.73
" 100	- יצחק וואקמן, ניו-יארך	4.4.74

פאר אנדערע אויסגאבען פונס'ם ארבען

\$ 10	- זלמן קארנער, ניו-יארך	6.5.73
" 6	- וועלול קאגאן	6.5.73
" 20	- שולמית בויער - קארנער, ניו-יארך	6.5.73
" 50	- בראניע באקסט, ניו-יארך	5.7.73
\$ 286	<u>" 200</u>	זאב שנידער, דטרויט, פאר א פראטאטמע פון ריבל
\$ 989	ס"ה	

אין ישראלי'דייך פונטען, לטובח "קול יוצאי קראמעניצ'"

30.-	- ישראל לייבל, ארבענטינגר	28.6.73
" 105.-	- חיים טיסער, ברוקלין, דורך לייב שווארץ - "	5.7.73
" 415.-	- הינדע שווארזאטעל, ניו-יארך	24.7.73
<u>550.-</u>	ס"ה	
	ל"י	

קָרְצַטְמָנָה צְבָאָה

לְאַנְדֵסְמְלוֹיט

שְׁטִיפָתֶה

אֵין יִשְׂרָאֵל אָזֶן אֲוִיסְמָלָאָן